

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου
Ένα Μοντέλο Ενεργειών Παρέμβασης

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ

A.M. 4042201802029

Επιβλέπων Καθηγητής: Αναστασίου Αθανάσιος

Φεβρουάριος 2020

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή :

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οργάνωση και Διοίκηση Δημόσιων Υπηρεσιών, Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων» του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού για τις γόνιμες ώρες των μαθημάτων και για τις γνώσεις που μας προσέφεραν.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ τον κ. Αθανάσιο Αναστασίου για την βοήθειά του κατά τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τα μέλη της οικογένειάς μου, τους φίλους και συνάδελφους για την παρότρυνση, το κουράγιο και τη συμπαράσταση που μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου.

Πίνακας περιεχομένων

	Σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	9
ABSTRACT	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο</u>	13
1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	13
1.1. ADAM SMITH	13
1.2. JEAN BAPTISTE SAY	14
1.3. CARL MENGER	15
1.3.1. Η υποκειμενική θεωρία της αξίας	15
1.3.2. Περιθωριακός συλλογισμός	16
1.3.3. Οριακός λόγος υποκατάστασης και διαμόρφωση τιμών	16
1.4. JOSEPH A. SCHUMPETER	17
1.5. MERRIEM WEBSTER	19
1.6. RICHARD CANTILLON	20
1.7. FRANK KNIGHT	21
1.8. J.M. CLARK	22
1.9. HARVEY LEIBENSTEIN	22
1.10. LUDWIG VON MISES	23
1.11. PETER DRUCKER	23
1.12. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	23
1.13. Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΩΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	25
1.14. Η ΑΜΙΓΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	25
1.15. Η ΜΙΚΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	26
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο</u>	30
2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	30
2.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	31
2.2. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	32

2.3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΟΡΑΜΑ)	35
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο</u>	37
3. ΦΟΡΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	37
3.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΑ _ν ΕΚ	37
3.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2014-2020	38
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο</u>	41
4. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	41
4.1. ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	41
4.1.1. Απασχόληση στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	42
4.1.2. Απασχολούμενοι ανά επάγγελμα	43
4.1.3. Απασχολούμενοι ανά κλάδο	45
4.1.4. Νέες θέσεις εργασίας	46
4.1.5. Ιεράρχηση νέων θέσεων εργασίας ανά επάγγελμα	49
4.1.6. Ιεράρχηση νέων θέσεων ανά κλάδο	50
4.1.7. Εγγεγραμμένη ανεργία	51
4.1.8. Ενεργή επιχειρηματική δραστηριότητα	52
4.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	55
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο</u>	57
5. ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	57
5.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ (ΑΡΧΕΣ) ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	58
5.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ – ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ	59
5.2.1. Πυλώνας Ι	60
5.2.2. Πυλώνας ΙΙ	60
5.3. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	61
5.4. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	63

5.5. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ	63
5.6. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	64
5.7. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΟΡΩΝ	64
5.8. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ	65
5.8.1. Γενικά κριτήρια	66
5.8.2. Κριτήρια σημαντικότητας της δράσης	66
5.8.3. Οικονομικά κριτήρια (διαθέσιμοι πόροι)	66
5.8.4. Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης	67
5.8.5. Σκοπιμότητα δράσης	67
5.8.6. Ωριμότητα δράσης – Άμεση Ενεργοποίηση	68
5.9. ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	69
<i>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</i>	70
<i>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</i>	72
<i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι</i>	74
<i>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ</i>	75

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ – ΣΧΗΜΑΤΩΝ

	Σελ.
Πίνακας 1 : Απασχόληση στην Περιφέρεια Πελοποννήσου σε απόλυτες τιμές και ποσοστιαία μεταβολή κατ' έτος	42
Πίνακας 2 : Απασχολούμενοι ανά επάγγελμα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	43
Πίνακας 3: Δυναμικά επαγγέλματα του 2017-2018 σε εθνικό επίπεδο	44
Πίνακας 4 : Απασχολούμενοι ανά κλάδο στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	45
Πίνακας 5 : Προσλήψεις – Απολύσεις – Νέες Θέσεις Εργασίας σε απόλυτους αριθμούς και σε ποσοστιαίες μεταβολές ανά έτος στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	46
Πίνακας 6 : Νέες θέσεις εργασίας ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Πελοποννήσου	46
Πίνακας 7 : Ιεραρχική κατανομή των νέων θέσεων εργασίας στους Δήμους της Περιφέρειας Πελοποννήσου	48
Πίνακας 8 : Μεταβολή των νέων θέσεων ανά επάγγελμα σε απόλυτους αριθμούς στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	49
Πίνακας 9 : Μεταβολή των νέων θέσεων ανά κλάδο σε απόλυτους αριθμούς στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	50
Πίνακας 10 : Πλήθος και ποσοστό ανέργων επί του συνόλου ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Πελοποννήσου	51
Πίνακας 11 : Δείκτης επιβάρυνσης του μόνιμου πληθυσμού των Περιφερειακών Ενοτήτων από την ανεργία (Εγγεγραμμένοι άνεργοι ως ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού)	52
Πίνακας 12 : Νέες Επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	52
Πίνακας 13 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου	53
Πίνακας 14 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Αργολίδας	53
Πίνακας 15 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Αρκαδίας	54
Πίνακας 16 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Λακωνίας	54

Πίνακας 17 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Κορινθίας	54
Πίνακας 18 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Μεσσηνίας	54
Διάγραμμα 1 : Μεταβολή του συνόλου της απασχόλησης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	42
Διάγραμμα 2: Νέες θέσεις εργασίας ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Πελοποννήσου	47
Σχήμα 1 : Αρχιτεκτονική (λογική) του Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης	58

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η επιχειρηματικότητα αποτελεί σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας μας. Στην Ελλάδα ωστόσο φαίνεται να υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι ανακόπτουν την πορεία της χώρας προς την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και οι οποίοι εντοπίζονται στο εσωτερικό οικονομικό της περιβάλλον.

Σε επίπεδο Περιφερειών , μπορούμε να εντοπίσουμε τα ειδικά χαρακτηριστικά της αγοράς, την δυναμική του κάθε κλάδου δραστηριότητας, την έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων, τα ανταγωνιστικά οφέλη που αποδίδονται κ.ά. Η εξειδίκευση των περιφερειών, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών και τις δυνατότητες τους, εστιάζοντας στην ενίσχυση συγκεκριμένων κατηγοριών επενδύσεων σε συνδυασμό με την πλήρη αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων θα έχουν ως αποτέλεσμα την οικονομική ανάπτυξη.

Η αντίληψη για την δημιουργία ενός μηχανισμού , για την στήριξη τόσο των υφιστάμενων επιχειρήσεων όσο και των υποψήφιων επενδυτών οφείλει να αποτελεί προτεραιότητα για τις Περιφέρειες της χώρας.

ABSTRACT

Entrepreneurship is an important lever for the growth of our country's economy. In Greece, however, there appear to be factors that hinder the country's path to entrepreneurship and innovation and are located in its internal economic environment.

At Region level, we can identify the specific characteristics of the market, the dynamics of each industry, the lack of financial resources, the competitive benefits that are attributed and more. The specialization of the regions, taking into account the specificities of the different geographical areas and their potential, focusing on enhancing specific categories of investment coupled with the full utilization of the European Financing Programs will result in economic growth.

The concept of creating a mechanism to support both existing businesses and potential investors should be a priority for the Regions of the country.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο όρος επιχειρηματικότητα προέρχεται από το ρήμα «**επιχειρώ**», δηλαδή κάνω κάτι καινούργιο, δοκιμάζω, αρχίζω κάποιο έργο, καταπιάνομαι με κάποια δραστηριότητα, ενεργώ με συγκεκριμένο τρόπο και στόχο, προσπαθώ να επιτύχω κάτι.

Συνεπώς, η ίδια η έννοια υποδηλώνει ή εμπεριέχει συμπεριφορές και δεξιότητες, οι οποίες αφορούν στην πρωτοβουλία και την απόπειρα για την έναρξη μιας δραστηριότητας, στην οργάνωση και τη μεθόδευση των σχετικών ενεργειών, στην ύπαρξη κάποιου στόχου και στην κινητοποίηση προς την επίτευξη του, δηλαδή για ουσιαστική και δυναμική παρέμβαση στην κοινωνική πραγματικότητα.

Επιπλέον, ως επιχειρηματικότητα μπορεί να θεωρηθεί η σύλληψη και η εκτέλεση μιας ιδέας, η οποία μπορεί να επιφέρει κάποια προστιθέμενη αξία (π.χ. για την κοινωνία, την αγορά), με την αφιέρωση του απαραίτητου χρόνου, την καταβολή ανάλογης προσπάθειας, την ανάληψη των συνοδευτικών οικονομικών, ψυχολογικών και κοινωνικών κινδύνων και τη διαχείριση των αντίστοιχων εκροών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ιδέα προκύπτει μέσω της αναγνώρισης και της διάθεσης για οικονομική εκμετάλλευση, κατά τρόπο παραγωγικό, ευκαιριών που αναδεικνύονται από μια κατάσταση ή συγκυρία (StartUps). Εξάλλου, επιχειρηματικότητα είναι η προσπάθεια μετατροπής μιας πρωτοβουλίας σε αποτέλεσμα και από αυτή τη διαδικασία να προκύψει, συν τοις άλλοις, οικονομικό κέρδος.

Η επιχειρηματικότητα αποτελεί σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας μας. Στην Ελλάδα ωστόσο φαίνεται να υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι ανακόπτουν την πορεία της χώρας προς την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και οι οποίοι εντοπίζονται στο εσωτερικό οικονομικό της περιβάλλον. Σε επίπεδο Περιφερειών, μπορούμε να εντοπίσουμε τα ειδικά χαρακτηριστικά της αγοράς. Η αντίληψη για την υιοθέτηση μιας μεθοδολογίας σχεδιασμού και υλοποίησης εξειδικευμένων δράσεων σε επίπεδο περιφέρειας θα καλύψει το κενό μεταξύ ωφελούμενων επιχειρήσεων και λοιπών υφιστάμενων δομών.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάπτυξη ενός Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης που θα ιεραρχεί εξειδικευμένες δράσεις, βάση βαθμολογούμενων κριτηρίων έτσι ώστε να επιτυγχάνονται υψηλό ποσοστά προόδου υλοποίησης των

αξόνων προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Το κείμενο διαρθρώνεται σε δυο διακριτές ενότητες. Η πρώτη περιλαμβάνει το 1^ο Κεφάλαιο, «Θεωρητικό πλαίσιο», το 2^ο Κεφάλαιο «Στρατηγική Εξειδίκευσης», το 3^ο Κεφάλαιο «Φορείς χρηματοδότησης – ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας», το 4^ο Κεφάλαιο «Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας» στα οποία αποτυπώνεται η θεωρητική προσέγγιση της επιχειρηματικότητας και του επιχειρηματία μέσω των επικρατέστερων θεωριών για την ανάλυση των εννοιών που στη συνέχεια οδηγούν στη μεθοδολογία της παρέμβασης και η παρουσίαση των στρατηγικών – μηχανισμών πάνω στο οποίο δομείται το Μοντέλο Ενεργειών Παρέμβασης.

Το δεύτερο μέρος αποτελείται από το 5^ο Κεφάλαιο που πραγματεύεται θέματα που αφορούν προκλήσεις – δράσεις αναφορικά με την επιχειρηματική κοινότητα και τους νέους επενδυτές, στις αρχές που διέπουν την αρχιτεκτονική του Μοντέλου, την εξειδίκευση – μεθοδολογία της παρέμβασης και τέλος στη διάχυση των αποτελεσμάτων της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η επιχειρηματικότητα αποτελεί μια έννοια πολυσήμαντη, πολυδιάστατη, πολυσυζητημένη, αμφιλεγόμενη. Απαντάται από την αρχαιότητα σε όλες τις κοινωνίες και σε πλήθος μορφών, ωστόσο δεν έχει διατυπωθεί ένας οικουμενικά αποδεκτός ορισμός της.

Ο επιχειρηματίας (entrepreneur) προέρχεται από το γαλλικό ρήμα “entreprendre”, το οποίο μεταφράζεται ως “αναλαμβάνω”. Από τις αρχές του 20^{ου} φαίνεται να έχει πάρει την έννοια “αυτού που φέρνει” όταν εφαρμόζεται σε έναν ανεξάρτητο ιδιοκτήτη επιχείρησης.

Παρακάτω ακολουθούν οι θεωρητικές προσεγγίσεις των εννοιών του επιχειρηματία και της επιχειρηματικότητας σε συνδυασμό με τις επικρατέστερες οικονομικές θεωρίες όπως αυτές διαμορφώθηκαν τους τελευταίους τρεις αιώνες.

1.1. ADAM SMITH

Ο Adam Smith στον «Πλούτο των Εθνών», εξήγησε ότι “τα έθνη μεγαλώνουν πλούσια μέσα από αλλαγές στον καταμερισμό εργασίας”. Ο επιχειρηματίας χρησιμοποιώντας την γνώση και την προνοητικότητά του μπορεί να προχωρήσει σε καταμερισμό των εργασιών , δηλαδή των ανθρωπίνων ενεργειών που οδηγούν σε αλλαγές στη διαίρεση της εργασίας. Οι βελτιώσεις στον καταμερισμό της εργασίας στην οικονομία οδηγούν σε μεγαλύτερη εξειδίκευση και η εξειδίκευση οδηγεί σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και πλούτο.

Η αποδοτικότητα μπορεί να προέλθει από τρεις πηγές :

- ο εργαζόμενος γίνεται πιο εξειδικευμένος στις κινήσεις του
- ο εργαζόμενος ξοδεύει λιγότερο χρόνο για να τελειώσει μια δραστηριότητα και να ξεκινήσει μια άλλη
- οι μηχανές αναπτύσσονται για να βοηθήσουν τον εργαζόμενο.

Χρησιμοποιώντας την γνώση του ο Adam Smith , όρισε την επιχειρηματικότητα ως τη μελέτη των ανθρωπίνων δράσεων που οδηγούν σε αλλαγές στον καταμερισμό της εργασίας. Ειδικότερα τα μεγαλύτερα έθνη , οι περιοχές της αγοράς ή οι πόλεις μπορούν να υποστηρίξουν έναν λεπτότερο καταμερισμό της εργασίας απ ότι οι μικρότερες και, ως εκ τούτου , δημιουργούν περισσότερο πλούτο. Η θεαματική επιτυχία του ελεύθερου εμπορίου για την αύξηση της οικονομικής ανάπτυξης και την ευημερία εκατομμυρίων προσφορών είναι η απόδειξη αυτής της πρότασης.

1.2. JEAN BAPTISTE SAY

Ο Jean Baptiste Say , είναι ένας από τους πιο σημαντικούς και διορατικούς στοχαστές στην ιστορία της οικονομικής επιστήμης. Ήταν ένας μεγάλος υποστηρικτής του αυτοδιαχειριζόμενου οικονομικού συστήματος του Adam Smith, του ανταγωνισμού , της φυσικής ελευθερίας και της περιορισμένης κυβέρνησης. Παρουσίασε τις οικονομικές του ιδέες χρησιμοποιώντας ακριβή και απλή γλώσσα που κατανοήθηκε εύκολα. Η προχωρημένη ανάλυση του τον έκανε πρόδρομο της αυστριακής σχολής σκέψης. Συνδέθηκε με τους αυστριακούς σε σχέση με τη μεθοδολογία , με έμφαση στη σημασία της επιχειρηματικότητας , της νομισματικής θεωρίας και της θεωρίας των αξιών.

Σύμφωνα με τον Jean Baptiste Say, τα χρήματα είναι απλώς ένα μέσο ή ένας μηχανισμός ανταλλαγής και η πραγματική αιτία της οικονομικής ύφεσης είναι η έλλειψη άλλων προϊόντων και υπηρεσιών. Επομένως όταν η οικονομία αρχίζει να ανακάμπτει είναι επειδή η παράγωγή έχει αυξηθεί , ακολουθούμενη από την κατανάλωση. Η παραγωγή οδηγεί σε περισσότερη κατανάλωση και για να υπάρχουν καταναλωτές , πρέπει πρώτα να υπάρχουν παραγωγοί.

Συνέδεσε την επιχειρηματικότητα με την παράγωγή καθώς θεωρεί ότι είναι η πηγή ή η αιτία της κατανάλωσης. Έθεσε την προσφορά πάνω από την ζήτηση στην ιεραρχία των οικονομικών. Η δυνατότητα ενός ατόμου να ζητά αγαθά και υπηρεσίες από άλλους, προκύπτει από το εισόδημα που παράγεται από τις

δικές του παραγωγικές πράξεις. Το πόσο παραγωγικός είναι καθορίζει την ικανότητα του να απαιτεί. Με άλλα λόγια, ένα πρόσωπο "πωλεί" τις υπηρεσίες εργασίας του για χρήματα τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιεί για να ζητήσει προϊόντα. Τελικά θα διαπιστωθεί ότι ένα άτομο έχει πληρώσει για αγαθά και υπηρεσίες με άλλα αγαθά και υπηρεσίες. Ο πλούτος δημιουργείται από την παράγωγή και όχι από την κατανάλωση. Η ισορροπία μεταξύ συνολικής προσφοράς και συνολικής ζήτησης είναι μια εκ των προτέρων ταυτότητα. Από αυτή την προοπτική, η προσφορά ισούται με την ζήτηση μόνο λόγω και της ποσότητας της ζήτησης των ανθρώπων για άλλα αγαθά.

1.3. CARL MENGGER

Ο Carl Menger κατέχει εξέχουσα θέση στην ιστορία της οικονομικής σκέψης. Συνδέεται γενικά με μια θεμελιώδη θεωρητική αλλαγή στην ιστορία της οικονομικής επιστήμης που αναφέρεται στην «περιθωριακή επανάσταση». Ξεκινώντας από τον Adam Smith και συνεχίζοντας για το μεγαλύτερο μέρος του 19^{ου} αιώνα, η επιστημονική οικονομική σκέψη κυριαρχούνταν σε μεγάλο βαθμό από στοιχεία όπως ο David Ricardo και ο John Stuart Mill, οι οποίοι υιοθέτησαν μια κλασσική μορφή της οικονομίας. Η αλλαγή ήρθε στις αρχές της δεκαετίας του 1870 με την δημοσίευση τριών ξεχωριστών έργων, από τρεις διαφορετικούς οικονομολόγους, οι οποίοι επαναπροσδιορίζουν τις θεμελιώδεις ιδέες της οικονομίας. Αυτές οι αρχές παραμένουν σήμερα στο επίκεντρο της οικονομικής ανάλυσης. Η περιθωριακή επανάσταση χαρακτηρίζεται από έναν ορισμένο αριθμό εξελίξεων στην σκέψη που συνοψίζονται σε τρεις αρχές :

1.3.1. Η υποκειμενική θεωρία της αξίας

Οι περισσότεροι κλασικοί οικονομολόγοι (Smith και Ricardo), άλλα και ο Μαρξ, υιοθέτησαν μια αντικειμενική θεωρία της αξίας, στην οποία η αξία των αγαθών εξαρτάται από την αντικειμενική ποσότητα που επενδύεται μέσα σε αυτές. Δηλαδή το ποσό εργασίας που απαιτείται για την παράγωγή τους.

Οι περιθωριοποιήσεις επέλεξαν την υποκειμενική της αξίας, σύμφωνα με την οποία η αξία οπουδήποτε δεδομένου αγαθού είναι απλώς ο βαθμός χρησιμότητας που του απέδιδε κάποιος.

1.3.2. Περιθωριακός συλλογισμός

Ο περιθωριακός συλλογισμός ήταν η κύρια μεθοδολογική συμβολή των περιθωριοποιητών, πως η οριακή χρησιμότητα που καθορίζει την συμπεριφορά των ατόμων, δηλαδή την πρόσθετη χρησιμότητα που δημιουργείται από μια απειροελάχιστη μονάδα πρόσθετων αγαθών.

1.3.3. Οριακός λόγος υποκατάστασης και διαμόρφωση τιμών

Στην ουσία της νεοκλασικής θεωρίας είναι ο καθορισμός των τιμών ισορροπίας για άκρως ανταγωνιστικές αγορές. Ο καταναλωτής μεγιστοποιεί την χρησιμότητα του επιλέγοντας ένα σύνολο προϊόντων που καθιστά ίση την οριακή χρησιμότητα κάθε αγαθού διαιρούμενης με τις τιμές των αγαθών αυτών. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι ο λόγος της τιμής δυο αγαθών (η σχετική τιμή) είναι ίσος με τον λόγο της οριακής χρησιμότητας των αγαθών, όποιος αναφέρεται ως οριακός ρυθμός υποκατάστασης.

Οντολογικός ατομικισμός του Menger

Βασίζεται στην υπόθεση ότι τα άτομα παρακινούνται από την επιθυμία τους για ικανοποίηση και ότι ενδιαφέρονται μόνο για την οικονομική τους ευημερία. Για να κατανοήσουμε την ουσία των οικονομικών φαινομένων θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε μια εξιδανικευμένη έννοια του ατόμου. Ο Menger παρουσιάζει αυτή την προσέγγιση στο πλαίσιο της οικονομικής θεωρίας χρησιμοποιώντας το παράδειγμα της διαμόρφωσης των τιμών. Η ακριβής έρευνα σχετικά με τον σχηματισμό των τιμών μας δείχνει ότι όταν η ζήτηση για ένα προϊόν αυξάνεται σε ένα συγκεκριμένο μέρος και από συγκεκριμένες συνθήκες, η τιμή του προϊόντος θα αυξηθεί επίσης κατά τρόπο που μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια.

Αν και ο Menger ήταν ένας από εκείνους στην πρώτη γραμμή της περιθωριοποιητικής επανάστασης, οι εξελίξεις στην οικονομική επιστήμη που εμφανίστηκαν κατά τον 20^ο αιώνα , ιδιαίτερα εκείνες την νεοκλασικής θεωρίας, απέχουν πολύ από την Menger-ια σκέψη. Παρ'όλα αυτά, η κληρονομία του είναι πραγματική και έχει δυο κύριες διακρίσεις. Θεωρείται σχεδόν ομοφώνως ως ο ιδρυτής της Αυστριακής Οικονομικής Σχολής και ήταν μαζί με ορισμένους σκωτσέζους φιλοσόφους , ένας από τους πρωτοπόρους της ανάλυσης των κοινωνικών φαινομένων στο πλαίσιο του "αόρατου χεριού". Η εμφάνιση ενός σταθερού και μοναδικού μέσου ανταλλαγής μέσα σε μια κοινότητα συμβαίνει ως μέρος μιας εξελικτικής διαδικασίας. Μελέτες δείχνουν πως είναι πολύ πιθανό τα προϊόντα που έχουν επιλεγεί ως νόμισμα να είναι καλύτερα σε θέση να εκπληρώσουν αυτή τη λειτουργία (π.χ. τα πολύτιμα μέταλλα).

1.4. JOSEPH A. SCHUMPETER

Μια από τις σπουδαιότερες λειτουργίες της επιχειρηματικότητας , είναι αυτή της καινοτομικής δράσης. Με την ευρεία έννοια ο καινοτόμος επιχειρηματίας δραστηριοποιείται δημιουργώντας κάτι καινούργιο στην οικονομία. Με την στενή έννοια του ορού , καινοτομία συνήθως εννοούμε την διαδικασία με την οποία εκμεταλλευόμαστε οικονομικά μια εφεύρεση ή μια νέα ιδέα. Η καινοτομική δράση της επιχειρηματικότητας είναι ένα φαινόμενο που αποτελεί την βασική αιτία άλλα και το αποτέλεσμα της οικονομικής ανάπτυξης. Σε όλες τις εποχές υπήρχαν άτομα τα οποία που είτε καθοδηγούμενα από κάποιο ψυχολογικό κίνητρο , είτε υποκινούμενα από υλικά κίνητρα προσπαθούσαν να εισάγουν κάτι το καινούργιο στην οικονομική διαδικασία. Η δράση όμως του καινοτόμου επιχειρηματία έγινε περισσότερο εμφανής στα βλέμματα των ερευνητών από την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης , όταν η είσοδος νέας τεχνολογίας έφερε επανάσταση όχι μόνο στην οικονομική άλλα και στην κοινωνική ζωή των ατόμων. Τις προηγούμενες εποχές οι ερευνητές των οικονομικών φαινομένων είχαν ρίξει περισσότερο βάρος στη δράση του εμπόρου και λιγότερο ή καθόλου στη δράση του παραγωγού επιχειρηματία.

Ο Schumpeter, συνδυάζοντας την ατομιστική και ηδονιστική συμπεριφορά ατόμων σε συνθήκες ελευθέρου ανταγωνισμού με την φυσική σπανιότητα των συντελεστών παράγωγης, ερμηνεύει την εξέλιξη του συστήματος βάσει των εξής φαινομένων :

1. Της διαδικασίας των καινοτομιών και της δράσης του καινοτόμου επιχειρηματία,
2. Του πιστωτικού μηχανισμού και
3. Της απρόσκοπτης επιδίωξης των επιχειρηματιών για μεγιστοποίηση του κέρδους τους

Η εξέλιξη μιας οικονομίας συμβαίνει όταν ασκείται η δράση του καινοτόμου επιχειρηματία, ο οποίος συνδυάζει νέους συντελεστές παραγωγής με τους ήδη υπάρχοντες. Οι καινοτομίες ως δυναμικό στοιχείο του οικονομικού συστήματος εμφανίζονται σύμφωνα με τον Schumpeter, με τις εξής μορφές :

- Είσοδος στην αγορά ενός νέου ή καλύτερου ποιοτικά αγαθού
- Χρήση μιας νέας παραγωγικής διαδικασίας ή απόκτηση μιας νέας εισροής
- Διάνοιξη μιας νέας αγοράς
- Πραγματοποίηση μιας νέας μορφής και οργάνωσης της επιχείρησης

Ο νέος συνδυασμός παραγωγικών μέσων, πραγματοποιείται με τις παραγωγικές εισροές που ήδη υπάρχουν και χρησιμοποιούνται σε παλαιότερους συνδυασμούς, ανεξάρτητα από το γεγονός της ποιοτικής του αύξησης. Δεν αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο το εάν οι καινοτομίες αυτές προήλθαν από τη χρήση ή όχι μιας εφεύρεσης. Αυτό που ενδιαφέρει, δεν είναι η τεχνολογική γνώση αλλά η «επιτυχής επένεργεια μιας πράξης που εκδηλώνεται δια μέσου της εφαρμογής μιας αδοκίμαστης μεθόδου». Η επιχειρηματικότητα διακρίνεται ως μια λειτουργία που εξασκείται από διαφορετικά άτομα εντός της παραγωγικής διαδικασίας τα οποία διαθέτουν και άλλα στοιχεία παραγωγικής συνεισφοράς. Γι' αυτό και οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να αποτελέσουν μια διαφορετική καθώς σε αυτούς

συνυπάρχουν και άλλα χαρακτηριστικά παραγωγικής συμβολής και σε περίπτωση επιτυχίας τους εντάσσονται και απορροφούνται από την αστική τάξη. Ο επιχειρηματίας με την καινοτομική του δράση προκαλεί συνεχώς τη «δημιουργική καταστροφή» του συστήματος και με την μιμητική του δράση αποκαθιστά συνεχώς εκ νέου την ισορροπία. Η επιχειρηματική δράση και η καπιταλιστική οργάνωση «ακατάπαυστα εξεγείρει την οικονομική της δομή από τα μέσα , ακατάπαυστα καταστρέφει την παλαιά και ακατάπαυστα δημιουργεί μια νέα».

Ο Schumpeter με την θεωρία του για τον μετασχηματισμό του καπιταλισμού σε σοσιαλισμό, θεωρεί ότι η συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη θα οδηγήσει τελικά στη συγκέντρωση της οικονομικής δύναμης στα χέρια των λίγων επιχειρήσεων. Επίσης, θα προκληθούν ανάλογες διαμορφώσεις στην συμπεριφορά των επιχειρήσεων, οι οποίες αναγνωρίζοντας την εξουσιαστική τους δύναμη στην αγορά δημιουργούν τραστ, καρτέλ κ.λ.π. Θα ακολουθήσει η εξασθένηση της επιχειρηματικότητας καθώς θα αντικατασταθεί ο επιχειρηματίας από τον μισθωτό διευθυντή και θα μειωθεί με αυτό τον τρόπο ο ρυθμός των καινοτομιών. Ως αποτέλεσμα αυτών των μεταβολών θα επέλθει η κατάρρευση του καπιταλισμού.

1.5. MERRIEM WEBSTER

Σύμφωνα με τον Merriem Webster, ο ρόλος του επιχειρηματία συνοψίζεται στη φράση «εκείνος που οργανώνει, διαχειρίζεται και αναλαμβάνει τους κινδύνους μιας επιχείρησης». Ο επιχειρηματίας δεν ασχολείται μόνο με τον εντοπισμό και τη λήψη της πρωτοβουλίας για να επωφεληθεί από μια εποικοδομητική επιχειρηματική ευκαιρία με τη θέσπιση μιας βάσης ενός επιχειρηματικού μηχανισμού, αλλά στην πραγματικότητα ενεργεί ως όργανο λήψης αποφάσεων.

Οι επιχειρηματίες έχουν τη μόνη ευθύνη για την λήψη όλων των σημαντικών αποφάσεων σχετικά με τη λειτουργία και τη διαχείριση μιας επιχείρησης και λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις σχετικά με την επιλογή των προϊόντων ή

υπηρεσιών που πρέπει να παρέχουν στους καταναλωτές , τις διαδικασίες λειτουργίας και την σκοπιμότητα μιας επιχειρηματικής ιδέας , προϊόντος ή υπηρεσίας στην αγορά.

Ο επιχειρηματίας πρέπει να είναι πολύ διορατικός ως προς τις ανάγκες των καταναλωτών. Ένας πιο αφηρημένος ορισμός των επιχειρηματιών μπορεί να αφορά τα άτομα τα οποία εντοπίζουν διαφορές ανάγκες και απαιτήσεις της αγοράς που μένουν ανεκπλήρωτες. Μόλις προσδιοριστούν , οι επιχειρηματίες αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία να δημιουργήσουν μια επιχείρηση με τον στοιχειώδη στόχο να αναπτύξουν μηχανισμούς της επιχείρησης προς εκπλήρωση των εντοπισμένων ανεκπλήρωτων καταναλωτικών αναγκών για τη δημιουργία κερδών για τους ίδιους.

Ο επιχειρηματίας ασχολείται με την κατασκευή και την παράδοση καινοτόμων ιδεών, προϊόντων, υπηρεσιών και διαδικασιών για την κάλυψη ανεκπλήρωτων καταναλωτικών αναγκών. Δεδομένου ότι οι επιχειρηματίες θεωρούνται συχνά ως ριψοκίνδυνοι και ηγέτες , ένας επιχειρηματίας πρέπει να έχει τεράστια αυτοπεποίθηση στις ικανότητες του και την εμπιστοσύνη του στην σκοπιμότητα της επιχειρηματικής του ιδέας. Μόνο τότε είναι σε θέση να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ευκαιρίες που τους παρουσιάζονται και να εκτελέσουν τις επιχειρηματικές τους ιδέες.

1.6. RICHARD CANTILLON

Ο πρώτος κατάλληλος και τυπικός ορισμός του επιχειρηματία παρέχεται από τον Richard Cantillon. Ο Cantillon περιγράφει τον επιχειρηματία ως «τυχοδιώκτη», ο οποίος επενδύει στην αγορά αγαθών και υλικών με το κίνητρο να τα πουλήσει στο μέλλον. Η συμπερίληψη του όρου «τυχοδιώκτης» στον ορισμό του επιχειρηματία είναι το αποτέλεσμα της αβεβαιότητας που περιβάλλει την τιμή στην οποία ο επιχειρηματίας θα μεταπωλεί τα αγορασμένα αγαθά και υλικά. Αυτό το μοναδικό χαρακτηριστικό χρησίμευσε επίσης ως διακριτικός παράγοντας μεταξύ των εννοιών του επιχειρηματία και του επενδύτη επιχειρηματικού κεφαλαίου (venture capitalist). Ο επενδυτής είναι διαχειριστής χρημάτων, ο οποίος

πραγματοποιεί επενδύσεις υψηλού κίνδυνου από ένα σύνολο ίδιων κεφαλαίων προκειμένου να πετύχει ένα υψηλό ποσοστό απόδοσης των επενδύσεων. Ο επιχειρηματίας επιτυγχάνει κέρδος κάτω από συνθήκες αβεβαιότητας. Αυτός ο έγκαιρος ορισμός του επιχειρηματία είναι ενδεικτικός της ενεργητικής συμμετοχής του στο εμπόριο, ενώ ασκούν την ικανότητα τους να αναλαμβάνουν κινδύνους και να εντοπίζουν και να επωφελούνται από επιχειρηματικές ευκαιρίες.

1.7. FRANK KNIGHT

Η λειτουργία της εκ προοιμίου ανάληψης κινδύνων αναπτύχθηκε σαν ξεχωριστή θεωρία επιχειρηματικότητας από τον Frank Knight. Η συμπεριφορά του επιχειρηματία φανερώνει ένα άτομο πρόθυμο να θέσει σε κίνδυνο την καριέρα του και την οικονομική του ασφάλεια, και να αναλάβει ρίσκα στο όνομα μιας ιδέας, αφιερώνοντας χρόνο και χρήμα σε κάτι αβέβαιο. Δραστηριοποιούμενος σε μια τέτοια κατάσταση της αγοράς αντιμετωπίζει μετρήσιμους και μη μετρήσιμους κινδύνους, έχοντας την αποκλειστική ευθύνη και έλεγχο της επιχείρησης.

Οι ατελείς γνώσεις στις οποίες βασίζει ο επιχειρηματίας τις αποφάσεις του οφείλονται:

- Στους ατελείς οικονομικούς υπολογισμούς σε αναφορά με μελλοντικές οικονομικές καταστάσεις
- Στη μελλοντική μεταβολή παραγόντων όπως είναι η ζήτηση
- Στο μελλοντικό ύψος των τιμών των προϊόντων και των παραγωγικών συντελεστών

Η επιχειρηματικότητα συνδέεται με την αληθινή αβεβαιότητα, ιδίως όταν πρόκειται για την εισαγωγή ή την εφαρμογή νέου προϊόντος, υπηρεσίας ή ιδέας που δεν προϋπήρχε στην αγορά. Από την άλλη ο επιχειρηματίας αντιμετωπίζει και τον κίνδυνο να μην εισπράξει την ανταμοιβή του, το κέρδος, που είναι ένα μη συμφωνημένο εισόδημα.

1.8. J.M. CLARK

Ο J.M. Clark τόνισε ότι η λήψη σημαντικών αποφάσεων για την επιχείρηση διαδραματίζει τον κρίσιμο ρόλο της επιχειρηματικότητας. Απαρίθμησε, επίσης, τις εξής βασικές αποφάσεις που πρέπει να παίρνει ο επιχειρηματίας :

- Για το τι θα παραχθεί
- Για την τεχνική μέθοδο παραγωγής και τις αποφάσεις της επιχείρησης
- Για το ξεκίνημα νέων οργανωτικών μονάδων
- Για τον προσδιορισμό της παραγωγικής δυναμικότητας της επιχείρησης

1.9. HARVEY LEIBENSTEIN

Ο Harvey Liebenstein, αναπτύσσοντας την θεωρία του για την άγνωστη αναποτελεσματικότητα , θεώρησε ότι η λειτουργία του αμιγούς επιχειρηματία είναι διαφορετική από αυτή του διευθυντή της επιχείρησης και επικεντρώνεται στις εξής ενέργειες :

- Συσχετίζει διάφορες αγορές
- Καλύπτει διάφορες ανισοροπίες τις αγοράς
- Συνδυάζει με τον καλύτερο τρόπο τους συντελεστές παραγωγής
- Δημιουργεί και αναπτύσσει ολοκληρωμένες οντότητες

Όλες οι παραπάνω δραστηριότητες ανατάσσονται από τον επιχειρηματία που δρα σε έναν «ατελή» κόσμο αποσκοπώντας να αξιοποιήσει κάθε ευκαιρία κέρδους. Οι βασικότερες λειτουργίες της επιχειρηματικότητας είναι η αποκατάσταση των οικονομικών ανισοροπιών και ο άριστος συνδυασμός των παραγωγικών μέσων.

1.10. LUDWIG VON MISES

Μια περισσότερο γενική προσέγγιση στη θεωρία της επιχειρηματικότητας ακολούθησαν οι νεοαυστριακοί οικονομολόγοι. Ο Ludwig von Mises ανέλυσε την ιδέα ότι κάθε οικονομικό άτομο λειτουργεί λίγο πολύ ως κερδοσκόπος επιχειρηματίας σε ένα αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον. Καθορίζει ακόμα ότι η ουσία της επιχειρηματικότητας είναι να ενεργεί κάνεις σε καθεστώς αβεβαιότητας που συνοδεύει τις διάφορες οικονομικές ενέργειες.

1.11. PETER DRUCKER

Μετά την καθιέρωση της θεωρίας του καινοτόμου επιχειρηματία από τον Schumpeter άρχισαν οι οικονομολόγοι να εξετάζουν περισσότερο αναλυτικά αυτή την επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο Peter Drucker το 1985 αφιέρωσε ολόκληρο σύγγραμμα στην ανάλυση του ρολού του καινοτόμου επιχειρηματία. Υιοθέτει έναν ευρύ ορισμό της καινοτομικής δράσης στον οποίο περιλαμβάνει εκτός από τις καινοτομίες που ανέλυσε ο Schumpeter και την είσοδο νέων υπηρεσιών. Σύμφωνα με τον Drucker, επιχειρηματική καινοτομία είναι «η αναζήτηση και η εκμετάλλευση νέων ευκαιριών προς ικανοποίηση ανθρωπίνων επιθυμιών και αναγκών». Ο επιχειρηματίας κατά τον Drucker , πρέπει να αναζητά εκουσίως τις πηγές των καινοτομιών και να τις εισάγει στην οικονομία για προσωπικό του αρχικά όφελος, που αργότερα με την ανταγωνιστική μίμηση θα μετατραπεί σε όφελος για ολόκληρη την κοινωνία. Για να είναι σε θέση όμως ο επίδοξος επιχειρηματίας να αναγνωρίσει μια πηγή ιδεών πρόσφορη για καινοτομίες θα πρέπει να παρακολουθεί την αγορά και τις ελλείψεις της.

1.12. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ο ρόλος και η δράση του επιχειρηματία που ενεργεί προς όφελος δικό του και της κοινωνίας δεν είναι ένα μονοδιάστατο, άλλα σύνθετο φαινόμενο , με πολλές ενέργειες να εμπίπτουν στη σφαίρα της δράσης του. Ο ορισμός της επιχειρηματικότητας , περιλαμβάνει τις βασικότερες λειτουργίες του

επιχειρηματία ως ξεχωριστές από αυτές που χαρακτηρίζουν την απρόσωπη επιχείρηση. Σε γενικές γραμμές περιλαμβάνει τη λειτουργία του αμιγούς επιχειρηματία που κατέχοντας ειδικές γνώσεις και πληροφορίες για την αγορά , επενεργεί με ταχύτητα στη δημιουργία ή αξιοποίηση κάθε νέας ευκαιρίας κέρδους. Ο επιχειρηματίας διαθέτει ειδικές γνώσεις, πληροφορίες και ανεπτυγμένη «διαίσθηση» για την αγορά και κυρίως για την μελλοντική πορεία βασικών μεταβλητών. Έτσι αποκτά την πρώτη ιδέα για την καλύτερη αξιοποίηση μιας άγνωστης ακόμη ευκαιρίας κέρδους.

Ως δεύτερο βήμα , ο επιχειρηματίας πραγματοποιεί την ιδέα του με την επιλογή του αποτελεσματικότερου συνδυασμού των παραγωγικών συντελεστών έτσι ώστε να προκύψει μέγιστο αποτέλεσμα. Ως αποτελεσματικός «συνδιαστής» των πόρων , ο επιχειρηματίας όχι μόνο μετατοπίζει προς τα έξω (δηλαδή αυξάνει) την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων και μεταβάλλει την κλίση της, άλλα δημιουργεί νέα προϊόντα και νέες καμπύλες παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας. Επίσης, ως «εκμεταλλευτής» των ανισοροπιών και περισσότερο συντονιστής των παραγωγικών πόρων, όχι μόνο βοηθά την οικονομία να φτάσει σε ισορροπία , άλλα μειώνει και την «άγνωστη αναποτελεσματικότητα». Το αποτέλεσμα αυτών των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων είναι να αυξηθεί ο «δυναμισμός» της οικονομίας , μαζί όμως με την άγνοια και την αβεβαιότητα των άλλων επιχειρηματιών , καταναλωτών και κατόχων κεφαλαίων.

Η ανάληψη των κινδύνων από την αβεβαιότητα δεν αποτελεί διακεκριμένη λειτουργία της επιχειρηματικότητας άλλα μάλλον αποτέλεσμα των ενεργειών της. Έχει υποστηριχτεί ότι κάτω από το «δόγμα της κυριαρχίας» του καταναλωτή είναι δυνατόν λόγω των καταναλωτικών προτιμήσεων να αυξηθεί η αβεβαιότητα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρηματίες. Η κυριαρχία των καταναλωτών περιορίζεται ή ακόμα και εξαλείφεται από τις ενέργειες των επιχειρηματιών , που χρησιμοποιούν νέες τεχνικές πωλήσεων και προώθησης προϊόντων. Ο επιχειρηματίας , κατέχοντας ειδική θέση στην παραγωγική διαδικασία , αναλαμβάνει την ευθύνη για την επικερδή περάτωση της. Εάν οι ενέργειες του αποδώσουν θετικά κερδοφόρα αποτελέσματα, απολαμβάνει ένα καθαρό κέρδος , που είναι ένα μη

συμφωνημένο εκ των προτέρων εισόδημα, άλλα αποτελεί το υπόλοιπο της διανομής. Με την δραστηριότητα και θέση του αυτή ο επιχειρηματίας , λειτουργεί και ως διανεμητής εισοδημάτων.

1.13. Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΩΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Συμφώνα με τους θεωρητικούς η λειτουργία του επιχειρηματία επικεντρώνεται στον συντονισμό των συντελεστών παραγωγής με τον αποτελεσματικότερο τρόπο, σύμφωνα με τις υπάρχουσες τεχνολογικές δυνατότητες , έτσι ώστε να μπορέσει να πετύχει τα μέγιστα οικονομικά οφέλη. Με την επιχειρηματικότητα αντιμετωπίζονται προβλήματα που σχετίζονται με την έλλειψη ειδικευμένων στελεχών , τη δυσλειτουργία μεταξύ των τμημάτων της επιχείρησης, των εμποδίων στη ροή πληροφοριών και στη λήψη αποφάσεων της επιχείρησης. Επίσης γίνεται σωστή επιλογή ατόμων και αξιοποιούνται καλύτερα οι γνώσεις και οι δεξιότητες των εργαζομένων της επιχείρησης, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η παραγωγικότητα της επιχείρησης.

Τέλος , σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, η επιχειρηματικότητα μπορεί να δράσει ως παράγοντας που θα μειώσει την «άγνωστη αναποτελεσματικότητα» δηλαδή τη διάφορα μεταξύ του θεωρητικά ανώτατου ύψους της αποτελεσματικότητας μιας οικονομίας και του ύψους που στην πραγματικότητα επιτυγχάνεται. Αυτή η λειτουργία του επιχειρηματία μπορεί να ασκηθεί από άτομα που έχουν επάρκεια πληροφοριών και ιδιαίτερες ικανότητες στη λήψη αποφάσεων για τον αποτελεσματικό συνδυασμό και την κατανομή των πόρων.

1.14. Η ΑΜΙΓΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι βασικές λειτουργίες της επιχειρηματικότητας που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες ανήκουν στην αμιγή επιχειρηματικότητα, δηλαδή στην επιχειρηματικότητα που ασκείται χωρίς ο επιχειρηματίας να διαθέτει άλλα παραγωγικά μέσα (π.χ. μηχανήματα), αλλά μονό από την προσωπική του συμβολή. Κεντρικό ρόλο παίζει η προσωπικότητα του με όλα τα χαρακτηριστικά της , τα οποία εκφράζονται με την σύλληψη για αξιοποίηση

μιας νέας παραγωγικής ιδέας. Η αμιγής επιχειρηματικότητα περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που δεν μπορούν εξίσου αποτελεσματικά με τον επιχειρηματία να πραγματοποιηθούν από μισθωτούς υπαλλήλους ή άλλους φορείς (π.χ. δημόσιες υπηρεσίες). Η επιχειρηματικότητα με αυτή τη μορφή δεν συναντάται συχνά στην πραγματική οικονομική ζωή. Όταν ο επιχειρηματίας αναλαμβάνει δράση, τις περισσότερες φορές, είναι υποχρεωμένος για διάφορους λόγους να αναλάβει δραστηριότητες που θα μπορούσαν να αναληφθούν από άλλα άτομα χωρίς να μειωθεί το αποτέλεσμα της επιχειρηματικότητας του. Έτσι στην πράξη ο ρόλος του επιχειρηματία εκπληρώνεται με μια από τις μορφές της μικτής επιχειρηματικότητας.

1.15. Η ΜΙΚΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μικτή επιχειρηματικότητα ασκείται όταν ο επιχειρηματίας δραστηριοποιείται αναλαμβάνοντας ρόλους που εύκολα μπορούν να υλοποιηθούν από άλλα άτομα ή φορείς της οικονομίας (διοικητικά στελέχη, τραπεζικό σύστημα κ.λπ.). Η μικτή επιχειρηματικότητα διακρίνεται σε:

(α) επιχειρηματικότητα εργαζομένων και

(β) επιχειρηματικότητα κεφαλαιούχων

Μικτή επιχειρηματικότητα εργαζομένων – ο επιχειρηματίας αναλαμβάνει δραστηριότητες οι οποίες κάλλιστα θα μπορούσαν να αναληφθούν από άλλα άτομα (π.χ. ανώτερα διευθυντικά στελέχη ή μισθωτούς υπαλλήλους) χωρίς να μειωθεί η αποτελεσματικότητα της επιχείρησης. Η μορφή αυτή επιχειρηματικότητας εφαρμόζεται σήμερα κυρίως σε περιπτώσεις που ο επιχειρηματίας ιδρύει μια επιχείρηση. Σε περασμένες περιόδους (αλλά και σήμερα σε μη αναπτυγμένες χώρες) ο επιχειρηματίας συνήθως αναλάμβανε μια σειρά τέτοιων εργασιών εξαιτίας της έλλειψης ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Αυτή η μορφή επιχειρηματικότητας τείνει σήμερα να εκλείψει γιατί :

- Ο επιχειρηματίας είναι δύσκολο να είναι τέλειος γνώστης διαφόρων ειδικών θεμάτων (λογιστικά, τεχνικά ζητήματα κ.α.)
- Το εκπαιδευτικό σύστημα παρέχει αυτές τις γνώσεις σε άτομα τα οποία είναι πρόθυμα να εργαστούν και
- Είναι πιο αποδοτικό να αφιερώνει τον χρόνο του στην ανακάλυψη μιας νέας ευκαιρίας για κέρδος

Μικτή επιχειρηματικότητα κεφαλαιούχων – την ασκεί το άτομο που είναι ιδιοκτήτης κεφαλαίου και προχωρά στην αξιοποίηση της επιχειρηματικής του ιδέας, παρέχοντας κεφάλαια στην υπό ίδρυση ή νεοϊδρυθείσα επιχείρηση του. Αυτή η μορφή επιχειρηματικότητας τείνει σήμερα να περιοριστεί γιατί :

- Αυξάνονται οι δυνατότητες άντλησης κεφαλαίων από το χρηματοπιστωτικό σύστημα και τα διάφορα σχήματα επιχειρηματικής συνεργασίας και
- Η διάκριση ρόλων και προτιμήσεων μεταξύ κεφαλαιούχων και επιχειρηματιών επενδυτών έχει γίνει πιο φανερή.

Βασικό στοιχείο της επιχειρηματικότητας είναι η διαδικασία δημιουργίας και διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών με κάποια αξία, χωρίς ύπαρξη βεβαιότητας για το τελικό αποτέλεσμα της προσπάθειας. Ο κίνδυνος, το ρίσκο, η αποτυχία, καθώς και η οικονομική ανταμοιβή ή η προσωπική ικανοποίηση είναι βασικά συστατικά της έννοιας του επιχειρείν.

Ο Πλάτωνας αντιμετώπισε την επιχειρηματικότητα με επιφυλακτικότητα, ενώ ο Δημοσθένης και ο Ξενοφώντας θεώρησαν την ανακάλυψη και την αξιοποίηση ευκαιριών κέρδους ως προϋπόθεση μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι Ρωμαίοι συγγραφείς δεν συνεισέφεραν σημαντικά στον προσδιορισμό της έννοιας, ωστόσο επηρέασαν έμμεσα την επιχειρηματικότητα και, γενικότερα, την οικονομία με το σύστημα δικαίου που εισήγαγαν. Η χριστιανική θεολογία προσέγγισε αρχικά με κριτικό πνεύμα τις κάθε λογής επιχειρηματικές πράξεις που θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις ηθικής τάξεως, ωστόσο σταδιακά αναγνώρισε τη συμβολή της επιχειρηματικότητας στην ανάπτυξη μιας κοινωνίας.

Κατά τον 18^ο αιώνα, η επιχειρηματικότητα είχε αμιγώς οικονομική χροιά και συνδεόταν με τον κίνδυνο που ενείχε η αγορά πρώτων υλών, προϊόντων, κ.ά. σε τιμές

καθορισμένες και η πώληση τους σε τιμές απροσδιόριστες. Η έννοια διευρύνθηκε τους επόμενους αιώνες, όταν συμπεριέλαβε τη διαχείριση των παραγωγικών συντελεστών. Μόλις στις αρχές του 20ου αιώνα, η επιχειρηματικότητα εμπλουτίστηκε εννοιολογικά με τη διάσταση της καινοτομίας, τη διαχείριση της δυναμικής και της αβεβαιότητας της αγοράς και την άσκηση επιρροής και ελέγχου, ενώ τις τελευταίες δεκαετίες ταυτίστηκε με την αναγνώριση ευκαιριών, τη δημιουργική αξιοποίηση πόρων, την ίδρυση νέων επιχειρήσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Σύμφωνα, δε, με μια πιο σύγχρονη αντίληψη, η επιχειρηματικότητα είναι νοοτροπία και τρόπος ζωής, είναι η κινητήρια δύναμη που ωθεί τα άτομα να διαφοροποιηθούν, να χαράξουν νέους δρόμους και να προκαλέσουν εξελίξεις νωρίτερα από την εποχή τους ή ταχύτερα από τους υπόλοιπους ανθρώπους, ανεξαρτήτως αποτελέσματος. Στην πραγματικότητα, η επιχειρηματικότητα συνιστά ένα σύμπλεγμα νομικών, διοικητικών, οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών, ψυχολογικών και άλλων όρων και διαδικασιών, με αποτέλεσμα να προσελκύει το ενδιαφέρον επιστημόνων και επαγγελματιών από διάφορους ακαδημαϊκούς και επιχειρηματικούς κλάδους, αντίστοιχα. Η προσέγγιση της έννοιας εξαρτάται τόσο από τη γνωστική και την επαγγελματική αφετηρία κάθε ενδιαφερομένου, όσο και από το ευρύτερο πλαίσιο στο οποίο η επιχειρηματικότητα αναπτύσσεται ή προσδοκάται να αναπτυχθεί.

Ο όρος «επιχειρηματίας» χρησιμοποιείται ευρύτατα, με διαφορετικό περιεχόμενο ανάλογα με το πλαίσιο. Ο ρόλος του επιχειρηματία έχει κατά καιρούς προσδιοριστεί με κριτήρια οικονομικά, κοινωνικά, αλλά και ψυχολογικά. Ο επιχειρηματίας μπορεί να είναι ο ιδρυτής και ο ιδιοκτήτης μιας επιχείρησης, άρα αυτός που συγκεντρώνει, επενδύει και συντονίζει τους διαθέσιμους πόρους. Η συνδρομή του στην οικονομική αλλαγή και ανάπτυξη μπορεί να αποβεί καταλυτική, ενώ η ικανότητα που τον διακρίνει είναι αυτή του εντοπισμού επωφελών ευκαιριών συναλλαγής και της αποκόμισης κέρδους από τη διαμεσολαβητική του λειτουργία. Εξάλλου, ο επιχειρηματίας μπορεί να επινοήσει, δηλαδή να διαμορφώσει δυνητικές ευκαιρίες ακόμη και σε συνθήκες αμφιβολίας, εξαιτίας της οξυδέρκειας, της δημιουργικότητας, του νεωτερισμού και της ευθυκρισίας που τον χαρακτηρίζουν.

Η αβεβαιότητα αποτελεί για τον επιχειρηματία ισχυρή πρόκληση, πηγή έμπνευσης και κίνητρο για αλλαγή. Άλλα χαρακτηριστικά που προσιδιάζουν στο προφίλ του επιχειρηματία είναι η ανεξαρτησία, η περιέργεια, η φιλομάθεια, η υπευθυνότητα, η

ανάγκη για επίτευξη υψηλών στόχων, η επιμονή και η δέσμευση σε ένα σκοπό, η ικανότητα λήψης απόφασης, η αποτελεσματικότητα, ο αυτοέλεγχος, ο αυτοσεβασμός, οι ηγετικές δεξιότητες, η έντονη ενεργητικότητα, η συναισθηματική σταθερότητα, η επικοινωνιακή δεινότητα και η ικανότητα δικτύωσης.

Σύμφωνα με έρευνες, ο νέος επιχειρηματίας συνήθως είναι άνδρας, ηλικίας περίπου 30 ετών, προέρχεται είτε από οικογένεια με διαζευγμένους γονείς, είτε από επιχειρηματική οικογένεια, έχει σε νεαρή ηλικία δεχθεί επίδραση από υποδείγματα συναφών ρόλων, τους οποίους προσπαθεί να μιμηθεί στην ενήλικη ζωή, ή έχει τύχει ανάλογης εκπαίδευσης, ενώ το γνωστικό του υπόβαθρο ποικίλλει (σε εξειδίκευση και διάρκεια).

Τέλος, τη διάθεση ενός ατόμου να προχωρήσει σε επιχειρηματική δράση, καθώς και τον προσανατολισμό των επιχειρηματικών του επιλογών είναι δυνατόν να ενισχύσουν ή να αναστείλουν παράγοντες που απορρέουν από το ευρύτερο κοινωνικό, οικονομικό, πολιτισμικό και γεωγραφικό περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Οι συνθήκες που διαμορφώνονται τόσο στη χώρα μας, αλλά και σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες από τα αίτια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης κάνουν ολοένα και πιο επιτακτική την ανάγκη για την βελτίωση τόσο του πλαισίου, όσο και του περιβάλλοντος, που αφορά στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων όπως είναι η υγεία, το περιβάλλον η καταπολέμηση της ανεργίας, κυρίως της νεανικής και της αυξανόμενης «φυγής» των πιο δυναμικών ομάδων πληθυσμού προς το εξωτερικό. Στα νέα δεδομένα που προκύπτουν, η αναδιάρθρωση και η ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, αναμένεται να αποτελέσει όχημα για την αντιμετώπιση παγκόσμιων και εθνικών προκλήσεων και μοχλό για την αύξηση της παραγωγικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης, βελτιώνοντας τους παραδοσιακούς τρόπους άσκησης επιχειρηματικής και οικονομικής δραστηριότητας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σταθερά προσανατολισμένη στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη που βασίζεται στην γνώση, στο ανθρώπινο δυναμικό, στην έρευνα και την καινοτομία. Σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία υιοθετήθηκε το 2010 από τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε., το όραμα για μια κοινωνική οικονομία της αγοράς στην Ευρώπη κατά την επομένη δεκαετία βασιζόταν σε τρεις αλληλένδετους στόχους :

- Έξυπνη ανάπτυξη, με τη θεμελίωση της οικονομίας στην γνώση και την καινοτομία
- Βιώσιμη ανάπτυξη, με την προώθηση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας που θα αξιοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους τους οποίους διαθέτει και θα περιορίζει τις επιπτώσεις στο περιβάλλον (εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα) και
- Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, η οποία θα προάγει μια οικονομία υψηλής απασχόλησης και θα οδηγήσει σε κοινωνική και γεωγραφική συνοχή.

2.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η οικονομική κρίση και η πολυετής ύφεση επιτάχυναν την υπέρ-δεκαετή πορεία αποβιομηχάνισης της οικονομίας , με δραματικά αρνητικές συνέπειες στην ανταγωνιστικότητα, στα μακροοικονομικά μεγέθη και στην απασχόληση. Το επενδυτικό κενό που δημιουργήθηκε , ανάγεται σε ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στη χώρα. Τα βασικά χαρακτηριστικά ως προς την επιχειρηματική δραστηριότητα της χώρας είναι τα εξής :

- Η επιχειρηματική δραστηριότητα οδηγήθηκε σε μεγάλο βαθμό σε δραστηριότητες μειωμένης έντασης γνώσης και προστιθεμένης αξίας που στόχευαν κυρίως σε εσωτερική αγορά και κατανάλωση (δημόσια ή ιδιωτική) και περιόρισαν την παρουσία της χώρας σε διεθνές επίπεδο,
- Υπάρχει έντονη δραστηριότητα επιχειρήσεων με μικρό μέγεθος (έως 10 εργαζόμενοι) και οικογενειακό χαρακτήρα στη διοίκηση και την λειτουργία τους,
- Οι επιχειρήσεις αυτές έχουν κυρίως τοπική εμβέλεια και έμφαση στις υπηρεσίες ή την παράγωγή προϊόντων με χαμηλή εξειδίκευση και
- Η αγορά την περίοδο αυτή είναι υπέρ-δανεισμένη, αναπτύσσει περιορισμένες συνεργασίες και χαρακτηρίζεται από έντονη εσωστρέφεια.

Η χώρα μας απέχει πολύ από το μέσο κοινοτικό ορό στην αρχική φάση της επιχειρηματικής δραστηριότητας ιδιαίτερα όσον αφορά στον γυναικείο πληθυσμό, στην επιχειρηματικότητα «ευκαιρίας» καθώς και στη σημασία που δίνουν τα μέσα επικοινωνίας στην επιχειρηματικότητα. Είναι θετικό το γεγονός ότι η χώρα μας έχει πολύ υψηλό ποσοστό επιχειρηματικής ιδιοκτησίας και ότι η επιχειρηματικότητα αποτελεί μια επιθυμητή επιλογή καριέρας πάνω από το μέσο ευρωπαϊκό ορό. Τέλος σχετικά με το κανονιστικό περιβάλλον στην Ελλάδα , έχει γίνει περισσότερο φιλικό προς την επιχειρηματικότητα κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών, αλλά μένουν

ακόμη αρκετά να γίνουν κυρίως όσον αφορά την διαρκώς μεταβαλλόμενη νομοθεσία, το τεράστιο διοικητικό βάρος που προκύπτει από τους κανονισμούς, τις διαδικασίες εγκρίσεων και την πολυπλοκότητα των διαδικασιών διαχείρισης.

Θα πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί το γεγονός ότι στη χώρα δραστηριοποιείται υψηλό ποσοστό πολύ μικρών επιχειρήσεων, οικογενειακού χαρακτήρα και πολύ χαμηλής παραγωγικότητας. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει και το χαμηλό βαθμό οργανωμένης επιχειρηματικότητας. Ακόμα και σε κλάδους όπου η χώρα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (π.χ. αγροδιατροφή και τουρισμός), μεγάλη μερίδα των εμπλεκόμενων επιχειρηματιών ασχολείται ευκαιριακά χωρίς να αποτελεί για αυτούς κύρια επαγγελματική δραστηριότητα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις καλύπτουν το 99,6 % της συνολικής επιχειρησιακής δραστηριότητας στην Ελλάδα, ενώ απασχολούν το 85,0 % του εργατικού δυναμικού της χώρας. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις απασχολούν το 80% των εργαζομένων στον τομέα της μεταποίησης και σχεδόν το 95% στον τομέα των κατασκευών καθώς και το 90% των απασχολούμενων στον τομέα του εμπορίου. Οι τιμές αυτές υπερβαίνουν κατά πολύ τον ευρωπαϊκό μέσο όρο ειδικά στον τομέα της μεταποίησης και του λιανικού-χονδρικού εμπορίου.

2.2. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η εμβληματική πρωτοβουλία για την δημιουργία μιας «Ένωσης Καινοτομίας» (Innovation Union), με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητας της Ευρώπης να επιτύχει έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη με την ταυτόχρονη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ επιστήμης και αγοράς, ούτως ώστε τα αποτελέσματα της έρευνας να μετατρέπονται σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας αναδεικνύεται η έννοια της Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Έρευνα και στην Καινοτομία (Research and Innovation Strategy for Smart Specialization), έτσι ώστε η χώρα αλλά και κάθε περιφέρεια, να εστιάσει

στην ενίσχυση συγκεκριμένων κατηγοριών επενδύσεων που θα προσδώσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην οικονομία.

Πρόκειται για μια προσέγγιση τόπο-κεντρική (place-based) που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων γεωγραφικών περιοχών σε ότι αφορά στα χαρακτηριστικά τους, τις δυνατότητες τους και τη διαδρομή που πρέπει να ακολουθήσουν προς την οικονομική ανάπτυξη. Η Στρατηγική για την Έρευνα και Καινοτομία στο πλαίσιο της έξυπνης εξειδίκευσης συνδέει την έρευνα και την καινοτομία με την οικονομική ανάπτυξη με νέους τρόπους όπως είναι η επιχειρηματική ανακάλυψη και η προτεραιοποίηση έπειτα από στενή συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Στοχεύει στην αναδιοργάνωση παραδοσιακών τομέων μέσω της στροφής σε υψηλής προστιθέμενης αξίας δραστηριότητες, νέες αγορές ή αλυσίδες αξίας, στοχεύει επίσης στον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων επιχειρήσεων μέσω της υιοθέτησης και της διάχυσης των νέων τεχνολογιών, στην διαφοροποίηση με όχημα την τεχνολογία και την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω καινοτομιών καθώς και την διερεύνηση νέων μορφών καινοτομίας όπως η ανοιχτή και φιλική προς τον χρήστη καινοτομία, η κοινωνική καινοτομία και η καινοτομία των υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της Ε.Ε. η «στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης» εισάγεται ως βασική προϋπόθεση («εκ των προτέρων αιρεσιμότητα») που η «εκπλήρωσή» της θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να λάβουν οικονομική στήριξη για επενδύσεις στην έρευνα και καινοτομία μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (Ε.Δ.Ε.Τ.) και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.). Οι χώρες και οι περιφέρειες καλούνται να διαμορφώσουν εθνικές και, αντίστοιχα περιφερειακές, στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας που θέτουν προτεραιότητες με στόχο τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Σημαντικό στοιχείο για την επιλογή των δραστηριοτήτων στις οποίες θα επικεντρωθεί όλη η προσπάθεια, αναδεικνύεται η ύπαρξη ή δημιουργία κρίσιμης μάζας (ή δυναμικής) στις επιχειρήσεις και στους φορείς παραγωγής νέας γνώσης.

Με την «έξυπνη εξειδίκευση» επιδιώκεται μια πιο αποδοτική χρήση των πόρων των Ε.Δ.Ε.Τ. , η αύξηση των συνεργιών μεταξύ διαφορετικών εθνικών και περιφερειακών πολιτικών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η υλοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής και του Ορίζοντα 2020 (Horizon 2020) μέσω δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων. Συγχρόνως η στρατηγική αυτή θα βοηθούσε τις χώρες και τις περιφέρειες να αξιοποιήσουν το δυναμικό τους στην έρευνα και καινοτομία, να ενισχύσουν τα ειδικά τους πλεονεκτήματα και τα ισχυρά τους σημεία και να γίνουν πιο ανταγωνιστικές στην παγκόσμια οικονομία. Η καινοτομία νοείται από την ευρεία έννοια και περιλαμβάνει όχι μόνο την τεχνολογική αλλά και άλλες μορφές της, όπως η καινοτομία που βασίζεται στην πρακτική καθώς και την κοινωνική καινοτομία , ακριβώς για να δώσει τη δυνατότητα σε κάθε χώρα ή περιφέρεια να διαμορφώσει τις επιλογές της με βάση τα μοναδικά κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά της.

Στην Ελλάδα οι μέχρι σήμερα προσπάθειες για την κινητοποίηση των βασικών πρωταγωνιστών μέσα από την ανάπτυξη υποδομών στήριξης της έρευνας και της καινοτομίας και της χρηματοδοτικής στήριξης της έρευνας στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, οδήγησαν σε μια βελτίωση των επιδόσεων της χώρας. Παρόλα αυτά δεν στάθηκε δυνατό να μειώσουν την απόσταση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και να οδηγήσουν στην επίτευξη των εθνικών στόχων για το ύψος της εγχώριας δαπάνης για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη. Έχοντας ως τιμή στόχο οι Ακαθάριστες Εγχώριες Δαπάνες για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (σε επίπεδο ΕΕ28) να πλησιάζουν το 3% του ΑΕΠ (από 1,85% που είναι σήμερα), η Ελλάδα μέσω του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων , έχει θέσει στόχο το ποσοστό των δαπανών για Ε.ΤΑ. ως προς το ΑΕΠ να φτάσει το 1,2% του ΑΕΠ.

Η συνολική ακαθάριστη δαπάνη για Ε.ΤΑ. ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκε από το 0,57% το 2003 σε 0,80% το 2013 (δεδομένου ότι κατά την περίοδο αυτή είχαμε πτώση του ΑΕΠ αλλά και πλήρη ενεργοποίηση της χρηματοδότησης ΕΣΠΑ 2007-2013), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό αυξήθηκε το ίδιο διάστημα από το 1,85% στο 2,06% σε επίπεδο ΕΕ28.

Το ελληνικό σύστημα Ε.ΤΑ.Κ, έχει να επιδείξει ισχυρά σημεία όπως : καλές επιδόσεις στα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα, σημαντική ελληνική εκπροσώπηση σε διεθνή ερευνητικά δίκτυα και έργα του Ευρωπαϊκού Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών , ύπαρξη ισχυρής ελληνικής ερευνητικής κοινότητας στο εξωτερικό, έμπυχο δυναμικό υψηλής ποιότητας και νησίδες αριστείας σε δημοσίους ερευνητικούς φορείς και στον ιδιωτικό τομέα και ελληνική παρουσία στο χώρο των επιστημονικών δημοσιεύσεων.

Τα πλεονεκτήματα όμως αυτά , δεν έχουν αξιοποιηθεί σε τέτοιο βαθμό , ώστε να ξεπεραστούν διαθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας και να ενσωματωθεί η ερευνητική δραστηριότητα στις παραγωγικές διαδικασίες , βελτιώνοντας τη συνολική εικόνα , σε σύγκριση με τις επιδόσεις των άλλων χωρών της ΕΕ28. Οι επενδύσεις στην παιδεία , στην επιστήμη, στην έρευνα, στην τεχνολογική ανάπτυξη και στην καινοτομία, αποτελούν κεντρικό εργαλείο για ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο που θα είναι «βιώσιμο», που θα είναι «έξυπνο» και που θα στηρίζεται στην καινοτομία και στην υψηλή κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού.

2.3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΈΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (OPAMA)

Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης αποτελεί το εγκεκριμένο αίτημα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Καινοτομία της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Συντάθηκε σε συμφωνία τόσο με τις απαιτήσεις εγερσιμότητας για το σχεδιασμό της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης όσο και με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον σχεδιασμό της εν λόγω στρατηγικής. Ενθαρρύνει την καινοτομία και τον πειραματισμό, βασίζεται στην τεκμηρίωση και περιλαμβάνει ένα συνεκτικό σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης. Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (**RIS3: Research and Innovation Strategies for Smart Specialization**), ως κείμενο πολιτικής – στρατηγικής της Περιφέρειας Πελοποννήσου βάσει των κανονισμών της ΕΕ, είναι υποχρεωτικό να συνοδεύει το περιφερειακό πρόγραμμα. Η έγκριση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης είναι ένα από τα

προαπαιτούμενα που έθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη έγκριση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοποννήσου 2014-2020.

Η Έξυπνη Εξειδίκευση στοχεύει στον εντοπισμό των μοναδικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας Πελοποννήσου, επισημαίνοντας τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας, εστιάζει στους κλάδους-πρωταθλητές της περιφερειακής οικονομίας και στοχεύει στην ενίσχυση των περιφερειακών συστημάτων καινοτομίας, την μεγιστοποίηση των ροών γνώσης και διάχυση των οφελών της καινοτομίας σε όλο το εύρος της περιφερειακής οικονομίας.

Οι στρατηγικοί τομείς και οι κλάδοι που εστιάζεται η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου¹ είναι οι ακόλουθοι:

- Αγροδιατροφικός Τομέας
- Τουρισμός – Πολιτισμός & Δημιουργική Βιομηχανία
- Μεταποιητική Βιομηχανία και Λοιποί Δυναμικοί Τομείς (παραγωγή προϊόντων ξύλου, μετάλλου, προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, παραγωγή ειδών από πλαστικό, ειδών συσκευασίας, μηχανημάτων, οργάνων και δομικών υλικών, μαρμάρου)
- Οριζόντιοι Υποστηρικτικοί Τομείς (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών- ΤΠΕ)

Ειδικότερα οι κλάδοι που αφορούν σε πρωτογενή παράγωγη και μεταποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων εμφανίζουν δυναμικότητα σε όλους τους τομείς.

Ο τουριστικός κλάδος εμφανίζει σημαντική κάμψη κύκλου εργασιών και κερδοφορίας.

Ο μεταποιητικός τομέας (ειδικότερα στους κλάδους των τροφίμων και των ποτών) παρουσιάζει ισχυρές αντιστάσεις στην επιδεινούμενη κρίση εμφανίζοντας σημαντικές ενδείξεις ισχυρής προστιθεμένης αξίας.

¹ Α.Δ.Α. : 6Τ3Χ7Λ1-ΟΡΧ – Τροποποίηση της Πράξης «ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» με Κωδικό ΟΠΣ 5023652 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2014-2020» - απαιτείται τροποποίηση (επέκταση) του χρονοδιαγράμματος της πράξης.

Η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη για τον υπολογισμό της στήριξης της Ένωσης ανέρχεται σε 499.596,00 €
Νέα ημερομηνία λήξης : 30/06/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. ΦΟΡΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

3.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΑΝΕΚ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑΝΕΚ) αποτελεί ένα από τα επτά τομεακά και δεκατρία Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014 -2020. Η 3η Αναθεώρηση του ΕΠΑΝΕΚ για το έτος 2019 είχε ως σκοπό την ανακατανομή του Αποθεματικού Επίδοσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανάλογα με την επίτευξη των Στόχων. Η Αναθεώρηση εγκρίθηκε στις 19/12/2019 με την υπ' αριθμ. C (2019) 9312 final Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το ΕΠΑΝΕΚ καλύπτει γεωγραφικά το σύνολο της Χώρας και διαθέτει προϋπολογισμό 4,67 δις ευρώ δημόσιας δαπάνης (3,65 δις ευρώ Ενωσιακής Συνδρομής). Κεντρικός στρατηγικός στόχος του ΕΠΑΝΕΚ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Ανταγωνιστικότητα, την Επιχειρηματικότητα και την Καινοτομία κατέχει κεντρική θέση στην προσπάθεια της Χώρας για τη δημιουργία και στήριξη ενός παραγωγικού μοντέλου που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, με τη μόχλευση ιδιωτικών πόρων.

Το μοντέλο αυτό αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας όπως τουρισμό, ενέργεια, αγροδιατροφή, περιβάλλον, εφοδιαστική αλυσίδα, τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών, υγεία και φαρμακευτική βιομηχανία, δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες, υλικά – κατασκευές.

Μέσω του ΕΠΑΝΕΚ και σε συνέργεια με τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα υλοποιείται η στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης με στόχο τη

σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση/ανάπτυξη των υφιστάμενων ή/και νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της Χώρας και των Περιφερειών της.

Το ΕΠΑνΕΚ δομείται στους παρακάτω βασικούς Άξονες Προτεραιότητας:

- «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες» συνολικού προϋπολογισμού 2.452,1 εκ. ευρώ
- «Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις» συνολικού προϋπολογισμού 683,8 εκ. ευρώ
- «Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας» συνολικού προϋπολογισμού 1.438,6 εκ. ευρώ
- «Τεχνική Συνδρομή ΕΤΠΑ» συνολικού προϋπολογισμού 79,5 εκ. ευρώ
- «Τεχνική Συνδρομή ΕΚΤ» συνολικού προϋπολογισμού 16 εκ. ευρώ

3.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2014-2020

Το αναπτυξιακό όραμα του Ε.Π. «Πελοπόννησος» 2014-2020 διαμορφώνεται ως εξής :

«Η Πελοπόννησος πρότυπο αειφόρου ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής στην Ελλάδα και στην Ευρώπη με την μεγιστοποίηση της αξιοποίησης του ανθρώπινου και τεχνολογικού κεφαλαίου».

Αυτό το αναπτυξιακό όραμα υιοθετήθηκε κατά τη διαβούλευση που έχει πραγματοποιηθεί με τους τοπικούς κοινωνικούς, οικονομικούς και αυτοδιοικήτους φορείς σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Αναπτυξιακού Συνεδρίου της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Το όραμα αυτό προσδιορίζει και το στρατηγικό στόχο της Περιφέρειας ο οποίος είναι :

«Καινοτόμος και αειφόρος αυτοτροφοδοτούμενη εξωστρεφής ανάπτυξη, με διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής»

Η στρατηγική του προγράμματος έχει άμεση σχέση με την οριζόντια Στρατηγική «Ευρώπη 2020» που αφορά όλα τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επικεντρώνεται στους παρακάτω βασικούς τομείς:

1. Ανταγωνιστικότητα – Επιχειρηματικότητα
2. Καταπολέμηση της Φτώχειας και Κοινωνική Ένταξη
3. Περιβάλλον
4. Προσπελασιμότητα – Υποδομές Μεταφορών

Η 3η Αναθεώρηση του Ε.Π. για το έτος 2019 είχε ως σκοπό την ανακατανομή του Αποθεματικού Επίδοσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανάλογα με την επίτευξη των Στόχων. Η Αναθεώρηση εγκρίθηκε στις 09/01/2020 με την υπ' αριθμ. C(2020)89 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ειδικότερα για τους Θεματικούς Στόχους που συνδέονται με την Επιχειρηματικότητα:

Θεματικός Στόχος 01 : Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

1a : Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και προώθησης κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

1b : Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής

Θεματικός Στόχος 02 : Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)

2b: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικό εμπόριο και αύξηση της ζήτησης για ΤΠΕ

2c : Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας

Θεματικός στόχος 03 : Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)

3a : Προώθησης της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και της στήριξης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων

3b : στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών

3d : στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας

Θεματικός Στόχος 08 : Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού

8iii : Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

8v : Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές.

Θεματικός Στόχος 10 : Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση

Η εξυπηρέτηση του αναπτυξιακού οράματος της περιφέρειας μπορεί να εξυπηρετηθεί μέσω του εκσυγχρονισμού των βασικών κλάδων της Περιφέρειας, μέσω της αναβάθμισης του τεχνολογικού εξοπλισμού και την εισαγωγή καινοτομίας , μέσω της βελτίωσης της παραγωγικότητας και αύξησης της προστιθεμένης αξίας σε επίπεδο τομέων παραγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

4.1. ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας έχει συσταθεί από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης το 2016, ακολουθώντας Σχέδιο Δράσης που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2015. Περιλαμβάνει ένα ευρύ επιχειρησιακό δίκτυο φορέων και κοινωνικών εταίρων που συμβάλλουν με εισροές στο Μηχανισμό, ενώ ταυτόχρονα αξιοποιούν και εκροές του. Το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Ι.Ε.Α.Δ.) έχει την ευθύνη συντονισμού του δικτύου, της εποπτείας και διαχείρισης του ειδικού Πληροφοριακού Συστήματος και της παραγωγής αποτελεσμάτων.

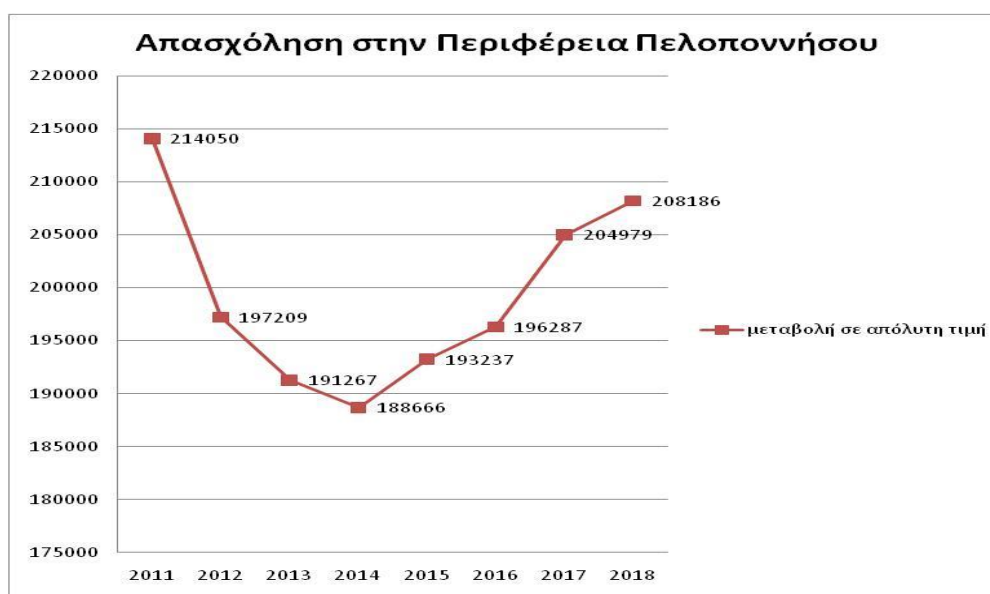
Πιο συγκεκριμένα στο Μηχανισμό περιλαμβάνονται εκροές :

- Για τη συνολική απασχόληση ανά επαγγελματική ειδικότητα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο σύμφωνα με τα δεδομένα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής
- Για τη μισθωτή απασχόληση ανά επαγγελματική ειδικότητα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ
- Για την συνολική ανεργία ανά προηγούμενο επάγγελμα με δεδομένα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και την εγγεγραμμένη ανεργία ανά προηγούμενο κλάδο και προσδοκώμενο επάγγελμα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο με στοιχεία του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και
- Για την επιχειρηματικότητα ανά κλάδο σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με στοιχεία του Γενικού Μητρώου Εμπορίου

4.1.1. Απασχόληση στην Περιφέρεια Πελοποννήσου

Έτος	Μεταβολή σε απόλυτη τιμή	ποσοστιαία μεταβολή
2011	214.050	
2012	197.209	-8,54%
2013	191.267	-3,01%
2014	188.666	-1,36%
2015	193.237	2,42%
2016	196.287	1,58%
2017	204.979	4,43%
2018	208.186	1,56%

Πίνακας 1 : Απασχόληση στην Περιφέρεια Πελοποννήσου σε απόλυτες τιμές και ποσοστιαία μεταβολή κατ' έτος (ΕΡΓΑΝΗ-Ιδία επεξεργασία)

Διάγραμμα 1 : Μεταβολή του συνόλου της απασχόλησης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (Ιδία επεξεργασία)

Κατά τα εξεταζόμενα έτη η συνολική απασχόληση μειώνεται σταθερά κατά τα έτη 2011-2014. Εκκινώντας από ένα υψηλό σημείο της τάξης των 214.050 θέσεων στις 188.666. Από το 2014 έως το 2018 ανακάμπτει φτάνοντας το 2018 πολύ κοντά στο επίπεδο από όπου εκκίνησε το 2011.

4.1.2. Απασχολούμενοι ανά επάγγελμα

ΚΩΔΙΚΟ (Isco-08)	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Λείτε τη μεταβολή σε απόλυτους αριθμούς								Λείτε την ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος (%)							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
611	Καλλιεργητές προσανατολισμένοι στην αγορά	52.494	46.825	48.866	48.366	44.606	43.661	43.055	40.254		-10,80%	4,36%	-1,02%	-7,77%	-2,12%	-1,39%	-6,51%
522	Πωλητές σε καταστήματα	21.170	16.509	12.486	14.745	18.177	19.338	20.177	18.076		-22,02%	-24,37%	18,09%	23,28%	6,39%	4,34%	-10,42%
513	Σερβιτόροι, εν γένει	7.653	5.281	5.881	9.024	10.645	9.673	10.071	8.239		-31,00%	11,37%	53,45%	17,96%	-9,13%	4,11%	-18,19%
411	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	6.760	8.175	5.897	4.897	4.750	5.372	8.036	6.594		20,93%	-27,87%	-16,96%	-2,99%	13,09%	49,60%	-17,95%
921	Εργάτες γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	5.362	5.937	5.151	6.374	7.232	6.255	4.905	6.376		10,71%	-13,23%	23,75%	13,45%	-13,51%	-21,59%	30,00%
234	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί	4.715	4.012	3.336	2.895	3.773	4.259	3.917	5.252		-14,90%	-16,87%	-13,21%	30,32%	12,89%	-8,03%	34,09%
541	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	5.062	4.193	5.077	5.280	4.638	5.815	5.447	5.010		-17,17%	21,08%	4,00%	-12,17%	25,40%	-6,33%	-8,02%
613	Γεωργοκτηνοτρόφοι μικτών εκμεταλλεύσεων	2.189	3.129	3.494	3.166	3.755	2.551	2.783	4.978		42,93%	11,69%	-9,41%	18,63%	-32,07%	9,10%	78,87%
911	Καθαριστές και βοηθοί οικιών, ξενοδοχείων και γραφείων	5.128	3.706	4.012	3.929	4.300	4.448	5.585	4.838		-27,74%	8,26%	-2,06%	9,44%	3,44%	25,58%	-13,38%
833	Οδηγοί φορτηγών και λεωφορείων	3.293	3.962	3.200	2.625	3.086	3.464	3.688	4.757		20,30%	-19,23%	-17,96%	17,55%	12,24%	6,49%	28,98%
233	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	4.239	3.000	4.241	3.620	3.887	4.732	4.582	4.642		-29,25%	41,38%	-14,64%	7,37%	21,74%	-3,17%	1,31%
421	Ταμίς, ταμειολογιστές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2.192	2.676	2.200	1.315	1.684	2.288	3.384	3.695		22,09%	-17,79%	-40,22%	28,02%	35,85%	47,95%	9,16%
932	Εργάτες μεταποίησης	781	951	847	2.319	3.045	2.857	2.474	3.223		21,83%	-10,96%	173,80%	31,32%	-6,16%	-13,42%	30,29%
751	Τεχνίτες επεξεργασίας τροφίμων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1.708	1.082	1.534	1.296	1.923	2.577	2.551	3.116		-36,63%	41,78%	-15,56%	48,41%	34,01%	-1,00%	22,12%
711	Κτίστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	5.861	5.418	2.929	2.908	5.042	4.477	3.892	3.065		-7,57%	-45,94%	-0,69%	73,36%	-11,21%	-13,07%	-21,24%
712	Τεχνίτες αποπεράτωσης κτιρίων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	4.556	3.740	3.027	2.225	1.507	2.496	2.979	2.927		-17,91%	-19,05%	-26,49%	-32,30%	65,64%	19,35%	-1,72%
512	Μάγειροι	1.429	1.567	1.726	1.764	1.851	2.732	2.986	2.862		9,67%	10,16%	2,18%	4,92%	47,61%	9,30%	-4,13%
142	Διευθυντές λιανικού και χονδρικού εμπορίου	657	2.301	3.735	3.436	1.995	2.641	2.561	2.850		250,32%	62,27%	-8,00%	-41,93%	32,36%	-3,01%	11,29%
241	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα	1.435	1.166	920	1.046	1.945	1.710	2.413	2.538		-18,74%	-21,12%	13,72%	85,86%	-12,07%	41,11%	5,18%
741	Εγκαταστάτες και επισκευαστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	2.947	3.597	2.950	3.427	2.185	2.652	2.972	2.518		22,08%	-17,99%	16,18%	-36,26%	21,40%	12,07%	-15,29%

Πίνακας 2 : Απασχολούμενοι ανά επάγγελμα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (Στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ)

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου πρώτη στην κατάταξη επαγγελμάτων βάση του αριθμού των απασχολούμενων για όλα τα εξεταζόμενα έτη βρίσκονται οι απασχολούμενοι στις καλλιέργειες κηπευτικών και φυτειών (καλλιεργητές προσανατολισμένοι στην αγορά). Παραμένουν στην πρώτη θέση, παρά το γεγονός ότι εμφανίζουν πτωτική πορεία με τον αριθμό των απασχολούμενων από τους 52.494 το 2011 να φτάνει τους 40.254 το 2018. Καταλαμβάνει δε, σε εθνικό επίπεδο για το 2018, την πρώτη θέση στην κατάταξη με τα δυναμικότερα επαγγέλματα.

611 Καλλιεργητές προσανατολισμένοι στην αγορά	1
251 Σχεδιαστές και αναλυτές λογισμικού και εφαρμογών	2
541 Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	3
832 Οδηγοί αυτοκινήτων, μικρών φορτηγών και μοτοσικλετών	4
411 Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	5
512 Μάγειροι	6
263 Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	7
432 Υπάλληλοι καταγραφής υλικών και υπηρεσιών μεταφορών	8
723 Μηχανικοί και επισκευαστές μηχανημάτων	9
216 Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	10

Πίνακας 3: Δυναμικά επαγγέλματα του 2017-2018 σε εθνικό επίπεδο (ΕΛ.ΣΤΑΤ)

Τη δεύτερη θέση καταλαμβάνουν οι πωλητές σε καταστήματα , οι οποίοι εμφανίζουν πτώση του αριθμού των απασχολουμένων της τάξης του 22-24% κατά τα έτη 2012-2013 , φτάνοντας τους 14.745 (από 21.170 το 2011). Αποκτούν ώθηση κατά τα έτη 2014-2017 φτάνοντας τους 20.177 (προσεγγίζοντας τα επίπεδα του 2011) για να μειωθούν εκ νέου το 2018 (-10,42%) φτάνοντας τους 18.076.

Εν συνέχεια οι σερβιτόροι καταλαμβάνουν την τρίτη θέση , παρουσιάζοντας μια πτωτική τάση κατά τα έτη 2012-2013, η οποία όμως ανακάμπτει για τα έτη 2014-2015, όπου εν τέλει το 2018 φτάνουν τους 8.239 έχοντας μικρές αυξομειώσεις στον αριθμό των απασχολουμένων.

4.1.3. Απασχολούμενοι ανά κλάδο

ΚΩΔΙΚΟΣ (ΣΤ...)	ΚΛΑΔΟΣ	Αίτια τη μεταβολή σε απόλυτους αριθμούς								Αίτια της ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος (%)							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
012	Πολυτελείς καλλιέργειες	40.947	38.333	44.532	44.918	45.843	42.696	41.168	41.577	-6,30%	16,17%	0,87%	2,06%	-6,89%	-3,56%	0,99%	
041	Κρατική διοίκηση, οικονομική και κοινωνική πολιτική	0.324	9.184	0.681	0.705	0.077	7.221	0.769	9.874	10,33%	-5,48%	0,20%	-7,21%	-10,60%	21,44%	12,60%	
477	Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα	0.058	5.560	4.715	5.482	5.598	7.623	0.463	9.818	-31,01%	-15,20%	16,28%	2,12%	36,17%	11,02%	16,01%	
472	Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα	4.024	3.977	4.576	3.975	5.397	8.076	9.944	7.634	-17,54%	15,06%	-13,15%	35,79%	49,64%	23,13%	-23,23%	
042	Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο	5.862	5.945	6.376	5.695	5.716	6.697	6.419	6.747	1,42%	7,25%	-10,67%	0,36%	17,17%	-4,15%	5,10%	
563	Δραστηριότητες παροχής ποτών	7.232	6.288	5.812	6.142	7.369	7.438	8.023	6.630	-13,05%	-7,57%	5,67%	19,68%	0,93%	7,86%	-17,36%	
561	Δραστηριότητες καταστημάτων και κεντρικών μονάδων καπνίσματος	4.799	3.629	4.806	6.582	6.732	5.875	7.359	6.439	-24,38%	32,42%	36,96%	2,27%	-12,73%	25,27%	-12,51%	
015	Μικτές γεωργικοκτηνοτροφικές δραστηριότητες	2.133	3.083	3.645	2.979	3.709	2.762	2.733	5.161	44,52%	18,24%	-18,28%	24,55%	-25,54%	-1,04%	88,82%	
052	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	4.227	3.903	3.204	3.253	3.490	3.616	4.324	5.035	-7,66%	-17,92%	1,54%	7,28%	3,61%	19,60%	16,43%	
061	Νοσοκομειακές δραστηριότητες	5.134	4.917	4.255	4.354	4.794	4.513	5.232	4.888	-4,24%	-13,47%	2,34%	10,09%	-5,80%	15,94%	-6,39%	
053	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	4.361	3.581	4.740	4.661	4.546	5.146	4.594	4.351	-17,88%	32,37%	-1,69%	-2,46%	13,19%	-10,73%	-5,20%	
011	Καλλιέργεια μη πολυτελών φυτών	14.674	13.909	9.446	7.422	5.805	6.206	5.793	4.265	-5,21%	-32,08%	-16,13%	-26,73%	6,92%	-6,67%	-26,37%	
692	Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων και λογιστικά κ.λ.	2.456	1.903	1.236	1.475	2.191	2.741	2.707	3.622	-22,53%	-35,02%	19,26%	48,58%	25,11%	-1,22%	33,79%	
107	Παραγωγή ειδών αρωματικής και αλκοολικών προϊόντων	2.181	2.142	1.764	1.561	2.019	1.938	2.201	3.375	-1,81%	-17,66%	-11,47%	29,35%	-6,04%	13,58%	53,32%	
475	Λιανικό εμπόριο άλλων οικιακών ερευνητικών σε ειδικευμένα κατ	2.994	3.191	2.481	1.801	2.607	2.405	2.886	3.360	6,56%	-22,24%	-27,41%	44,72%	-7,73%	24,14%	12,52%	
960	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	2.491	3.020	2.328	1.960	1.928	2.255	2.421	3.284	21,24%	-22,92%	-15,80%	-1,65%	16,97%	7,34%	35,68%	
551	Τεχνολογία και περίθαλψη καταλόγια	3.325	3.182	3.359	3.209	2.923	3.249	4.042	3.227	-4,30%	5,57%	-6,47%	-8,91%	11,16%	24,30%	-20,15%	
471	Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα	3.637	5.550	3.957	4.345	3.991	1.891	2.828	3.192	52,60%	-28,70%	9,81%	-6,15%	-52,61%	49,57%	12,86%	
493	Άλλες μεταφορές μεταφορές επιβατικών	2.906	3.268	1.910	1.703	1.992	2.643	2.475	3.189	12,49%	-41,57%	-10,80%	16,92%	32,69%	-6,34%	28,82%	
055	Άλλα εκπαίδευση	3.365	2.833	2.423	1.716	2.369	3.541	2.959	2.951	-15,80%	-14,48%	-45,67%	79,96%	49,48%	-16,43%	-0,27%	
970	Δραστηριότητες οικιακών ως εργαζομένων οικιακών προσωπικών	2.969	2.172	2.061	1.572	2.297	3.048	3.460	2.488	-26,87%	-5,12%	-23,70%	46,14%	32,68%	13,51%	-28,10%	

Πίνακας 4 : Απασχολούμενοι ανά κλάδο στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (ΕΛ.ΣΤΑΤ)

Ο κλάδος ο οποίος βρίσκεται στην πρώτη θέση για όλα τα εξεταζόμενα έτη είναι οι Πολυτελείς καλλιέργειες. Ο αριθμός των απασχολούμενων στον κλάδο κυμαίνεται από 40.947 το 2011 σε 45.843 το 2015 με μικρές αυξήσεις μεταξύ των ετών 2013-2015 παρουσιάζοντας μείωση κατά τα 2016-2017 για να καταλήξει στους 41.577 το 2018.

Έπεται ο κλάδος Κρατική διοίκηση, οικονομική και κοινωνική πολιτική με τον αριθμό των απασχολούμενων να εμφανίζει πτωτική τάση κατά τα έτη 2013-2016 φτάνοντας τους 7.221 απασχολούμενους. Κατά τα έτη 2017-2018 ενισχύεται με αυξήσεις τις τάξεως του 21,44% το 2017 και του 12,60% το 2018 για να καταλήξει στους 9.874 απασχολούμενους.

Σημαντικές καταγραφές απασχολούμενων σημειώνουν και οι κλάδοι Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα με 9.818 το 2018, Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα με 9.944 το 2017 και Δραστηριότητες παροχής ποτών φτάνοντας τους 8.023 κατά το έτος 2017 καθώς και

η καλλιέργεια μη πολυετών φυτών κατά τα έτη 2011-2012-2013 φτάνοντας τους 14.674-13.909-9.446 απασχολούμενους αντίστοιχα.

4.1.4. Νέες θέσεις εργασίας

ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ 2014-2018

	Προσλήψεις	Προσλήψεις (Ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος)	Απολύσεις	Απολύσεις (Ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος)	Νέες Θέσεις	Νέες Θέσεις (Ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος)
2018	118.897	10,06%	113.914	9,98%	4.983	12,00%
2017	108.028	11,55%	103.579	12,42%	4.449	-5,58%
2016	96.847	24,09%	92.135	24,56%	4.712	15,60%
2015	78.044	17,69%	73.968	17,44%	4.076	22,40%
2014	66.311		62.981		3.330	

Πίνακας 5 : Προσλήψεις – Απολύσεις – Νέες Θέσεις Εργασίας σε απόλυτους αριθμούς και σε ποσοστιαίες μεταβολές ανά έτος στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (ΕΡΓΑΝΗ-Ιδία επεξεργασία)

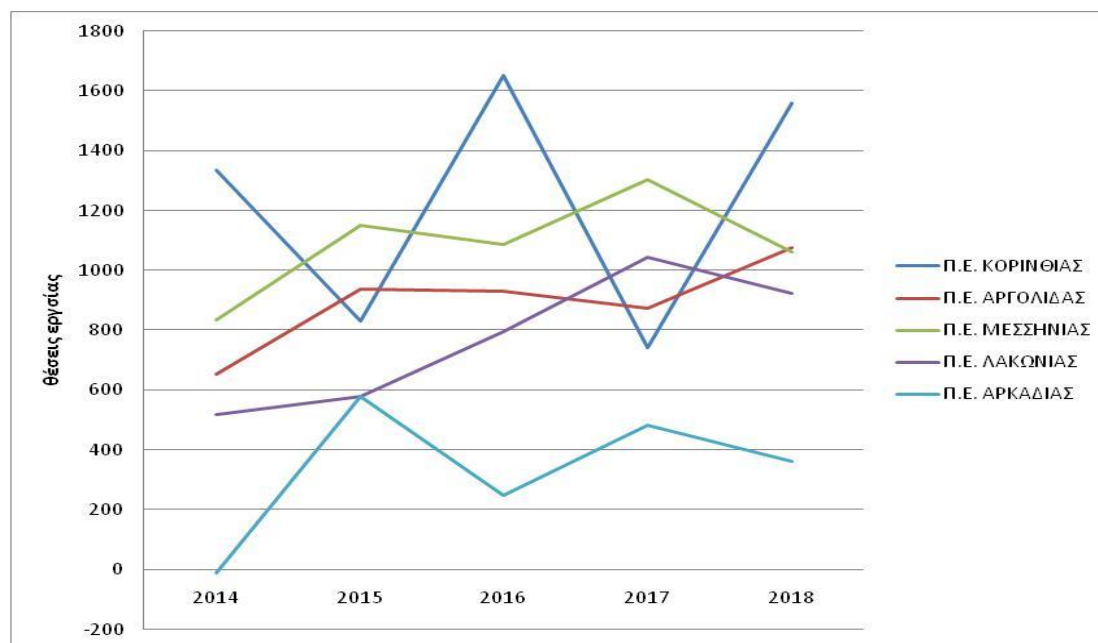
Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε πως προκύπτουν οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου κατά έτος λαμβάνοντας υπόψη τις ετήσιες προσλήψεις και απολύσεις , καθώς και τα αντίστοιχα ποσοστά μεταβολής κατά έτος. Οι νέες θέσεις εμφανίζουν αύξηση κατά τα έτη 2014-2016 φτάνοντας σε αριθμό από τις 3.330 το 2014 στις 4.712 το 2016, για να καταλήξουν στις 4.983 το 2018 έχοντας μια μικρή μείωση το 2017.

ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

	2014	2015	2016	2017	2018
Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	1334	829	1651	742	1560
Π.Ε. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	655	938	930	874	1075
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	834	1152	1087	1305	1062
Π.Ε. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	519	578	796	1045	925
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	-12	579	248	483	361
Σύνολο	3330	4076	4712	4449	4983

Πίνακας 6 : Νέες θέσεις εργασίας ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΕΡΓΑΝΗ-Ιδία επεξεργασία)

Στην κατανομή των νέων θέσεων ανά περιφερειακή ενότητα παρατηρούμε μεγάλες αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Μια καλύτερη αποτύπωση της κατάστασης μας δίνει το παρακάτω διάγραμμα που δημιουργήθηκε από τα δεδομένα του πίνακα.

Διάγραμμα 2: Νέες θέσεις εργασίας ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Ίδια επεξεργασία)

Η Π.Ε. Λακωνίας το διάστημα 2014-2017 δημιουργεί σταθερά νέες θέσεις εργασίας εμφανίζοντας μια κάμψη από το 2017 στο 2018.

Η Π.Ε Αργολίδας είναι αυτή με τις μικρότερες αυξομειώσεις ανά έτος. Αυξάνει θέσεις εργασίας από το 2014 στο 2015. Έπειτα από το 2015-2016 έχει μια σταθεροποιητική τάση , μια μικρή κάμψη το 2017 και μια άνοδο το 2018.

Η Π.Ε Μεσσηνίας κατέχει την ψηλότερη καμπύλη στο διάγραμμα, πράγμα που σημαίνει και τις περισσότερες θέσεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου συγκριτικά με τις υπόλοιπες Π.Ε.. Εμφανίζει μικρές διαφοροποιήσεις από έτος σε έτος με μικρές αυξομειώσεις με μέγιστο το 2017.

Η Π.Ε. Αρκαδίας εκκινεί με αρνητικό πρόσημο κάνοντας «άλμα» από το 2014 στο 2015. Παρά το γεγονός ότι έχει αυξομειώσεις από χρόνο σε χρόνο, φαίνεται να προσπαθεί να διατηρήσει το αποτέλεσμα του προηγούμενου «άλματός» της.

Η Π.Ε. Κορίνθιας είναι αυτή η οποία είναι περισσότερο ασταθής στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας έχοντας πολύ μεγάλες διαφορές από έτος σε έτος, είτε προς τα

πάνω είτε και προς τα κάτω. Συνεχώς έχει εναλλαγές μεταξύ «αναβάσεων» και «κατακρημνίσεων». Από το 2014 με τις περισσότερες νέες θέσεις μεγάλη πτώση το 2015, σε άνοδο το 2016, σε νέα πτώση το 2017 για να καταλήξει σε μια ίδιου ύψους άνοδο.

	2014	2015	2016	2017	2018
Καλαμάτας	292	567	690	859	902
Κορινθίων	401	637	517	352	814
Λουτρακίου - Αγ. Θεοδώρ..	330	249	487	367	667
Αργους - Μυκηνών	224	551	339	449	543
Σπάρτης	189	233	427	508	525
Ναυπλιέων	405	224	409	189	304
Μεγαλόπολης	-3	25	-160	44	243
Σικυωνίων	177	84	150	124	172
Ευρώτα	95	60	224	184	167
Επιδαύρου	72	124	109	133	154
Ανατολικής Μάνης	76	179	39	85	143
Μονεμβασιάς	155	121	100	271	83
Ερμιονίδας	-46	39	73	103	74
Τριφυλίας	93	266	107	160	65
Τρίπολης	11	453	323	263	46
Βόρειας Κυνουρίας	-52	27	57	67	45
Δυτικής Μάνης	30	11	28	47	40
Πύλου - Νέστορος	286	183	187	73	39
Νότιας Κυνουρίας	-2	6	26	63	38
Νεμέας	15	35	10	26	29
Βέλου - Βόχας	-39	-169	204	-63	29
Μεσσήνης	118	40	94	102	15
Ελαφονήσου	4	-15	6	-3	7
Οιχαλίας	15	85	-19	64	1
Γορτυνίας	34	68	2	46	-11
Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης	450	-7	283	-64	-151

Πίνακας 7 : Ιεραρχική κατανομή των νέων θέσεων εργασίας στους Δήμους της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΕΡΓΑΝΗ)

Αναλυτικότερα σε επίπεδο δήμων, εκείνος με τις περισσότερες θέσεις είναι αυτός της Καλαμάτας που πλην του 2014 που κατέχει την πέμπτη θέση και την δεύτερη το 2015 είναι στην πρώτη θέση σε όλα τα επόμενα έτη.

Εστιάζοντας στη ροή απασχόλησης κατά τα έτη 2014-2018 παρατηρείται ότι ο Δήμος Καλαμάτας καταγράφει την θετικότερη μεταβολή των νέων θέσεων εργασίας , ενώ ακολουθείται από τους Δήμους Σπαρτής, Λουτρακίου-Αγ.Θεοδώρων και Αργους – Μυκηνών.

Αρνητικότερη ροη απασχόλησης την ίδια περίοδο εμφανίζεται στους Δήμους Πύλου – Νέστορος και Ξυλοκάστρου – Ευρωστίνης.

4.1.5. Ιεράρχηση νέων θέσεων εργασίας ανά επάγγελμα

	2014	2015	2016	2017	2018
51 Απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών	628	1.157	994	939	1.124
53 Μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	578	638	855	636	787
91 Πλανόδιοι πωλητές, οικιακοί βοηθοί κ.π.α.ε.	106	506	464	284	757
93 Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορ..	253	259	582	169	693
41 Υπάλληλοι γραφείου	441	260	444	441	505
34 Ειδικευμένοι επί των πωλήσεων, χρηματιστές, κτηματομεσίτες,	189	336	493	495	339
24 Εκπαιδευτικοί	280	281	-1	283	325
27 Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	-36	12	81	92	162
88 Οδηγοί μέσων μεταφοράς και χειριστές κινητού εξοπλισμού	442	264	337	93	125
32 Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών βιολογίας και υγείας	17	10	104	141	85
42 Υπάλληλοι εξυπηρέτησης πελατών	21	112	120	163	69
31 Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών της φυσικής και της	48	-4	66	20	67
22 Αρχιτέκτονες, μηχανικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	26	-26	23	35	35
92 Ανειδίκευτοι αγροεργάτες, αλιεργάτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	45	203	6	150	30

Πίνακας 8 : Μεταβολή των νέων θέσεων ανά επάγγελμα σε απόλυτους αριθμούς στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (ΕΡΓΑΝΗ)

Οι απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών είναι η κατηγορία με τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας για όλα τα εξεταζόμενα έτη. Αναλυτικότερα, το 2014 παρουσιάστηκαν 628 θέσεις εργασίας που το 2015 ο αριθμός τους σχεδόν διπλασιάστηκε και στη συνέχεια ο αριθμός τους έπεσε τα δύο επόμενα έτη και έφτασε τις 1.124 νέες θέσεις εργασίας.

Το επάγγελμα Μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα βρίσκεται στη δεύτερη θέση. Το 2014 καταγράφηκαν 578 νέες θέσεις, που μέχρι το 2016

αυξάνονταν διαρκώς φτάνοντας τις 855. Το επόμενο έτος, παρατηρείται μια μείωση των θέσεων και τελικά ο αριθμός στους ανήλθε στις 787 το 2018.

Ακολουθούν οι Πλανόδιοι πωλητές, οικιακοί βοηθοί κ.π.α.ε. με 757, Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών με 693 και υπάλληλοι γραφείου με 505 νέες θέσεις για το 2018.

4.1.6. Ιεράρχηση νέων θέσεων ανά κλάδο

		2014	2015	2016	2017	2018
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	895	1.762	1.712	1.319	1.634
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	441	618	925	639	808
85	Εκπαίδευση	251	342	-73	227	355
26	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	301	-16	94	-65	333
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	56	29	239	390	306
84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	-324	-186	142	-142	263
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	-10	280	453	260	238
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	25	49	42	47	194
55	Καταλύματα	109	197	74	185	135
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	32	24	80	67	121
93	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	5	52	115	132	116

Πίνακας 9 : Μεταβολή των νέων θέσεων ανά κλάδο σε απόλυτους αριθμούς στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (ΕΡΓΑΝΗ)

Ο κλάδος Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης έχει τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας από το 2014 έως και το 2018. Αναλυτικότερα , από το 2014 έως το 2015 υπήρξε αύξηση από τις 895 στις 1.762. Στη συνέχεια , υπήρξε μια μικρή μείωση την επομένη χρονιά και μια ακόμα μεγαλύτερη το 2017 για να αυξηθεί εκ νέου το 2018 φτάνοντας τις 1.634.

Στη δεύτερη θέση , το 2014 και 2017 βρίσκεται η Βιομηχανία Τροφίμων, ενώ το 2015 και 2016 Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών. Αναλυτικότερα , η Βιομηχανία Τροφίμων εμφάνισε αύξηση των νέων θέσεων από 501 το 2014 σε 534 το 2015. Στη συνέχεια εμφάνισε μια ραγδαία μείωση το 2016 που οι νέες θέσεις ήταν μόνο 39 ενώ το 2017 αυξήθηκαν κατακόρυφα στις 677 νέες θέσεις εργασίας. Το Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών εμφάνισε αύξηση στον αριθμό των νέων θέσεων από 441 το 2014 σε 925 το 2016. Έπειτα παρουσίασε μια κάμψη το 2017 αντίστοιχη της προηγούμενης αύξησης, φτάνοντας το 2018 στις 808 θέσεις.

4.1.7. Εγγεγραμμένη ανεργία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ για τις 31 Δεκεμβρίου 2019 για το σύνολο της χώρας, προκύπτει ότι οι εγγεγραμμένοι άνεργοι είναι 1.064.526 άτομα. Από αυτά 500.049 (ποσοστό 46,97%) είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο του ΟΑΕΔ για χρονικό διάστημα ίσο ή και περισσότερο των 12 μηνών, και 564.477 (ποσοστό 53,03%) είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ανέργων του ΟΑΕΔ για χρονικό διάστημα μικρότερο των 12 μηνών. Οι άντρες ανέρχονται στους 400.330 (ποσοστό 37,61%) και οι γυναίκες στις 664.196 (ποσοστό 62,39%).

Εστιάζοντας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου εκεί συναντάται το 4,11% του συνόλου των ανέργων της χώρας απαριθμώντας τους σε 43.767. Αναλυτικότερα ανά Περιφερειακή Ενότητα :

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	14.075	32,16%
Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	12.815	29,28%
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	6.499	14,85%
Π.Ε. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	6.141	14,03%
Π.Ε. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	4.237	9,68%
ΣΥΝΟΛΟ	43.767	100%

Πίνακας 10 : Πλήθος και ποσοστό ανέργων επί του συνόλου ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΟΑΕΔ-Ιδία επεξεργασία)

Οι περισσότεροι προέρχονται από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ οι κυρίαρχες ηλικιακές ομάδες είναι 30-44 (39,35%) και 45-54 (26,59%). Η διάρκεια ανεργίας υπερβαίνει το ένα έτος για το 49,63% των ανέργων με τον μέσο ορό να βρίσκεται στους 26,12 μήνες. Η μέση ηλικία των ανέργων φτάνει τα 41,79 έτη.

Τέλος εξετάζοντας τον δείκτη επιβάρυνσης από την ανεργία που σταθμίζει την ανεργία σε σχέση με τον πληθυσμό των χωρικών επιπέδων (Εγγεγραμμένοι Άνεργοι/πληθυσμός)*100 στην Περιφέρεια Πελοποννήσου βρίσκεται στο 6,31 , τιμή χαμηλότερη του μέσου ορού των Περιφερειών που διαμορφώνεται στο 7,54.

Αναλυτικότερα ανά Περιφερειακή Ενότητα παρατηρούμε ότι στην Π.Ε Κορίνθιας η επιβάρυνση του μόνιμου πληθυσμού είναι μεγαλύτερη από τις υπόλοιπες περιφερειακές ενότητες με αυτή της Μεσσηνίας να ακολουθεί με πολύ μικρή διαφορά στη δεύτερη θέση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (απογραφή 2011)	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	159.954	8,80
Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	145.082	8,83
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685	7,50
Π.Ε. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	97.044	6,33
Π.Ε. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	89.138	4,75

Πίνακας 11 : Δείκτης επιβάρυνσης του μόνιμου πληθυσμού των Περιφερειακών Ενοτήτων από την ανεργία (Εγγεγραμμένοι άνεργοι ως ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού)- Ιδία επεξεργασία

4.1.8. Ενεργή επιχειρηματική δραστηριότητα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2014	% μεταβολή	2015	% μεταβολή	2016
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	642	-19,94%	514	-11,67%	454
Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	381	-4,46%	364	13,46%	413
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	506	-18,97%	410	60,24%	657
Π.Ε. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	244	4,10%	254	3,15%	262
Π.Ε. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	208	-21,15%	164	154,27%	417
ΣΥΝΟΛΟ	1.981	-13,88%	1.706	29,13%	2.203

Πίνακας 12 : Νέες Επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (Ιδία επεξεργασία)

Αναφορικά με τις νέες επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου βλέπουμε ότι οι εγγραφές παρουσιάζουν μείωση από το 2014 στο 2015 κατά 13,88% και αύξηση το 2016 κατά 29,13%. Αναλυτικότερα το 2014 καταγράφηκαν 1.981 εγγραφές , το 2015 1.706 και το 2016 2.203. Επιλέγοντας κάποιους από τους δυναμικούς κλάδους όπως Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης βλέπουμε ότι οι εγγραφές από το 2014-2016 αυξήθηκαν. Ειδικότερα το 2014 ήταν 119 εγγραφές και μέχρι το 2016 έφτασαν τις 167. Σχετικά με το Λιανικό Εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών παρατηρούμε ότι από το 2014 με 317 εγγραφές, είχαμε μείωση το 2015 στις 308 ενώ το 2016 αυξήθηκαν πάλι στις 354. Ο Κλάδος Βιομηχανία Τροφίμων το 2014 είχε 50 εγγραφές , το 2015 μειωθήκαν στις 32 και τελικά το 2016 έφτασαν τις 102 εγγραφές.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	2014	2015	2016
ΑΤΟΜΙΚΗ	0,45 %	0,59 %	1,14 %
ΟΕ	39,88 %	31,13 %	24,64 %
ΕΠΕ	1,97 %	5,51 %	1,27 %
ΙΚΕ	36,55 %	36,34 %	48,91 %
ΑΕ	6,81 %	8,21 %	6,91 %
ΕΕ	13,87 %	16,12 %	14,45 %
ΆΛΛΟ	0,5 %	2,11 %	2,41 %

Πίνακας 13 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΕΙΕΑΔ- Ιδία επεξεργασία)

Σχετικά με την νομική μορφή τους οι περισσότερες νέες επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες. Οι Περιφερειακές Ενότητες παρουσιάζουν σχεδόν την ίδια δομή με τη νομική μορφή του συνόλου της Περιφέρειας.

Συγκεκριμένα οι Π.Ε. Αρκαδίας και Αργολίδας έχουν για όλα τα έτη ως κυρίαρχη νομική μορφή των επιχειρήσεων τις ΙΚΕ, η Π.Ε. Λακωνίας τις Ο.Ε., ενώ η ΠΕ Κορίνθιας τις Ο.Ε. για το 2014 και τις ΙΚΕ για τα 2015-2016 και η ΠΕ Μεσσηνίας τις Ο.Ε. για τα 2014-2015 και τις ΙΚΕ για το 2016.

Π.Ε. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	2014	2015	2016
ΑΤΟΜΙΚΗ	-	1,92%	-
ΟΕ	32,28%	27,47%	25,42%
ΕΠΕ	-	1,92%	5,57%
ΙΚΕ	56,17%	30,77%	41,40%
ΑΕ	2,36%	16,67%	3,15%
ΕΕ	9,19%	15,66%	23,00%
ΆΛΛΟ	-	5,49%	1,45%

Πίνακας 14 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Αργολίδας (ΕΙΕΑΔ- Ιδία επεξεργασία)

Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	2014	2015	2016
ΑΤΟΜΙΚΗ	-	-	-
ΟΕ	35,10 %	35,37 %	34,29 %
ΕΠΕ	5,29 %	-	-
ΙΚΕ	43,75 %	44,51 %	49,16 %
ΑΕ	-	9,76 %	0,72 %
ΕΕ	15,87 %	9,15 %	15,59 %
ΆΛΛΟ	-	1,22 %	0,24 %

Πίνακας 15 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Αρκαδίας (ΕΙΕΑΔ-Ιδία επεξεργασία)

Π.Ε. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	2014	2015	2016
ΑΤΟΜΙΚΗ	-	-	-
ΟΕ	50,00 %	47,24 %	28,63 %
ΕΠΕ	-	0,39 %	-
ΙΚΕ	13,52 %	36,61 %	43,51 %
ΑΕ	21,72 %	6,69 %	9,16 %
ΕΕ	14,34 %	7,48 %	11,07 %
ΆΛΛΟ	0,41%	1,57 %	7,63 %

Πίνακας 16 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Λακωνίας (ΕΙΕΑΔ- Ιδία επεξεργασία)

Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2014	2015	2016
ΑΤΟΜΙΚΗ	1,40 %	-	3,55%
ΟΕ	40,03%	17,90%	12,42%
ΕΠΕ	4,36%	13,81%	-
ΙΚΕ	33,80%	41,63%	63,19%
ΑΕ	7,79%	7,39%	8,20%
ΕΕ	12,15%	18,48%	11,31%
ΆΛΛΟ	0,47%	0,78%	1,33%

Πίνακας 17 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Κορινθίας (ΕΙΕΑΔ- Ιδία επεξεργασία)

Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	2014	2015	2016
ΑΤΟΜΙΚΗ	-	0,73%	2,28%
ΟΕ	42,49%	39,27%	24,81%
ΕΠΕ	-	3,66%	0,76%
ΙΚΕ	33,40%	31,22%	45,81%
ΑΕ	4,55%	1,95%	11,42%
ΕΕ	18,38%	21,71%	11,87%
ΆΛΛΟ	1,19%	1,46%	3,04%

Πίνακας 18 : Νομική Μορφή Νέων Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνόλου της Π.Ε. Μεσσηνίας (ΕΙΕΑΔ- Ιδία επεξεργασία)

4.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Περιφερειακός Μηχανισμός Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας είναι ένα καινοτόμο ερευνητικό έργο μεγάλης κλίμακας. Αντικείμενο του είναι η διαχρονική και πολύ-επίπεδη παρακολούθηση των τάσεων και η διάγνωση των αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας σε επίπεδο Περιφέρειας. Πρόκειται για έργο που χρηματοδοτεί η Περιφέρεια Κρήτης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΚΡΗΤΗ 2014- 2020», ξεκίνησε το Μάρτιο του 2016 και θα ολοκληρωθεί το Μάρτιο του 2022. Υλοποιείται από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και συγκεκριμένα από τη Μονάδα Ερευνών Αγοράς και Επιχειρηματικότητας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Ο Περιφερειακός Μηχανισμός θα τρέξει πιλοτικά για όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Έχει ως στόχο την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια. Οι δράσεις που θα αναπτυχθούν αποσκοπούν στην προώθηση της απασχόλησης των ανέργων νέων και γυναικών με την τοποθέτηση τους σε θέσεις εργασίας , την βιωσιμότητα των υφιστάμενων και την δημιουργία νέων επιχειρήσεων σύμφωνα με τους δυναμικούς κλάδους.

Οι προτεινόμενες δράσεις συνδέονται τόσο με την επίλυση διαρθρωτικών προβλημάτων όσο και τις προοπτικές ανάπτυξης και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας σε σχέση με τις τοπικές ανάγκες της περιοχής παρέμβασης και διακρίνονται στις βασικές που είναι :

- Δράσεις Συμβουλευτικής
- Δράσεις Δικτύωσης
- Δράσεις Κατάρτισης

και στις συμπληρωματικές (αλλά απαραίτητες για την επιτυχία του σχεδίου):

- Δράσεις Συντονισμού
- Δράσεις Δημοσιότητας

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες, αλλά και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής παρέμβασης, έχει σχεδιαστεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που περιλαμβάνει:

- δικτύωση μεταξύ των Φορέων του Μηχανισμού και των τοπικών φορέων, των Αναπτυξιακών Συμπράξεων της περιοχής
- κατάρτιση, επαγγελματική συμβουλευτική και υποστήριξη στην απασχόληση τόσο ως προς τους εργαζόμενους όσο και προς τους εργοδότες
- επικαιροποίηση της μελέτης και για την διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

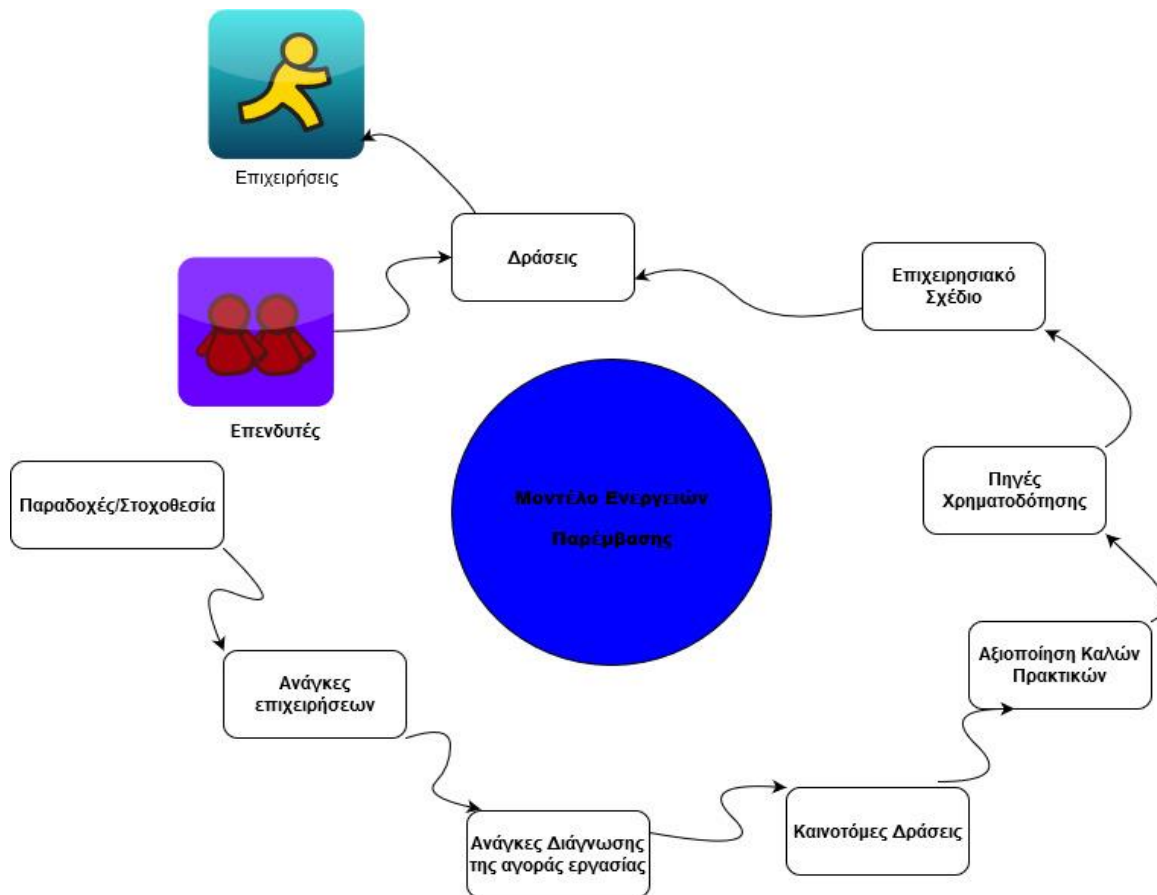
Το Μοντέλο ενεργειών παρέμβασης , αποτελεί μεθοδολογικό εργαλείο, μέσω του οποίου θα καθοριστούν οι κρίσιμοι παράγοντες για την στοχευόμενη και επιτυχημένη στήριξη των επιχειρήσεων και των επενδυτών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, παρέχοντας υπηρεσίες ενημέρωσης και πληροφόρησης. Επιπρόσθετα, θα ενισχυθούν οι δυνατότητες εξωστρέφειας της Περιφέρειας με έμφαση στα συγκριτικά πλεονεκτήματα αυτής, μέσω ενημέρωσης του οικονομικού και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε επίπεδο χώρας , καθώς και πληροφόρησης για συγκεκριμένες δυνατότητες εξαγωγικών κινήσεων, εξεύρεσης εμπορικών εταίρων κτλ.

Ειδικότερα , η ανάγκη πηγάζει από παράγοντες που συνθέτουν το περιβάλλον της Περιφέρειας ,όπως η υψηλή προσφορά και ζήτηση , τα ειδικά χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας (απασχόληση, ανεργία) , η δυναμική των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας , τα ανταγωνιστικά οφέλη που αποδίδει η Περιφέρεια στους δυνητικούς επενδυτές, οι ελλείψεις χρηματοδοτικοί πόροι κ.α.

Η ανάγκη υποστήριξης των επιχειρήσεων έχει ως κοινό παρανομαστή τα εξής :

- το σύνολο των επιχειρήσεων αδυνατεί να εξασφαλίσει το σύνολο των πληροφοριών που τους χρειάζεται προκειμένου να λάβουν κατάλληλες επιχειρηματικές αποφάσεις
- οι επιχειρήσεις έχουν καινοτόμες ιδέες οι οποίες όμως συχνά δεν φτάνουν στο στάδιο εκμετάλλευσης – υλοποίησης
- πολλές από αυτές αδυνατούν συχνά να λειτουργήσουν με αποτελεσματικό και ανταγωνιστικό τρόπο

Η αρχιτεκτονική του μοντέλου άρχεται από τις παραδοχές , δηλαδή τις αρχές που τίθενται ως θεμελιώδεις για την λειτουργία του, συμπληρώνεται από την στοχοθεσία, λαμβάνει υπόψη τις νέες ανάγκες καθώς κι εκείνες που δεν μπορούν να καλυφθούν από τους φορείς υποστήριξης της επιχειρηματικότητας, αναπτύσσει καινοτόμες δράσεις οι οποίες εναρμονίζονται με τις υπάρχουσες καλές πρακτικές , εντοπίζονται οι απαιτούμενοι πόροι, συντάσσεται το επιχειρησιακό σχέδιο και πραγματώνεται η υλοποίηση δράσεων.

Σχήμα 1 : Αρχιτεκτονική (λογική) του Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης- Ιδία επεξεργασία

5.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ (ΑΡΧΕΣ) ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η λειτουργία του Μοντέλου δομείται σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού. Οι κανόνες οριοθετούνται σε δυο άξονες :

1^{ος} Άξονας : Παράνομες Συμβάσεις και Συμφωνίες

Οι συμφωνίες αυτές είναι γνώστες ως συμπράξεις (καρτέλ) και απαγορεύονται γιατί περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Μπορούν να λάβουν διαφορετικές μορφές και δεν είναι αναγκαίο να έχουν εγκριθεί επίσημα από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Τα συνηθέστερα παραδείγματα τέτοιων πρακτικών είναι:

- Καθορισμός τιμών
- Καταμερισμός της αγοράς
- Συμφωνία για κατανομή πελατών

- Συμφωνία για περιορισμό της παραγωγής
- Συμφωνίες διανομής μεταξύ προμηθευτών και μεταπωλητών

Σημειώνεται ότι ορισμένες συμφωνίες δεν απαγορεύονται – αν μπορεί να αποδειχτεί ότι είναι προς όφελος των καταναλωτών και της οικονομίας γενικότερα. Παράδειγμα αποτελούν οι συμφωνίες στους τομείς της Έρευνας και Ανάπτυξης και Μεταφοράς Τεχνολογίας.

2^{ος} Άξονας : Δεσπόζουσα Θέση

Όταν οι επιχειρήσεις έχουν μεγάλο μερίδιο της αγοράς , τότε θεωρούνται ότι κατέχουν δεσπόζουσα θέση. Δεν πρέπει να :

- Επιβάλλουν υψηλές τιμές
- Αδικαιολόγητα χαμηλές τιμές
- Να ασκούν διακριτική μεταχείριση των πελατών τους
- Επιβάλλουν ειδικούς όρους συναλλαγών με τους εμπορικούς τους εταίρους

5.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ – ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

Μέσω του μοντέλου αναμένονται ωφέλειες από την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος έτσι ώστε να δημιουργηθούν συνθήκες συλλογικής αποτελεσματικότητας σε επιμέρους κλάδους παραγωγής. Οι ωφέλειες αυτές θα αφορούν στην αύξηση της ζήτησης των παραγόμενων στην Περιφέρεια προϊόντων και υπηρεσιών, στην προώθηση της ορθολογικής χωροθέτησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, στην περαιτέρω αξιοποίηση ερευνητικών φορέων και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού καθώς και στην επωφελή χρήση των μεταφορικών και λοιπών υποδομών για την κάλυψη των αναγκών που συνεχώς αυξάνονται.

Ο μηχανισμός δομείται σε δυο πυλώνες :Ο πρώτος έχει ως στόχο να υποστηρίξει κλάδους υφιστάμενων επιχειρήσεων και δυνητικούς επενδυτές στην περιφέρεια παρέχοντας στοχευόμενη πληροφόρηση και ενημέρωση περί επενδυτικών

ευκαιριών, αναπτυξιακών προοπτικών και χρηματοδοτήσεων. Ο δεύτερος έχει ως στόχο να παρέχει υποστηρικτικές υπηρεσίες προστιθεμένης αξίας σε υφιστάμενες επιχειρήσεις και δυνητικούς επενδυτές που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην Περιφέρεια.

5.2.1. Πυλώνας I

Υποστήριξη κλάδων υφιστάμενων επιχειρήσεων και δυνητικούς νέους επενδυτές, στην περιοχή της Περιφέρειας, παρέχοντας τις κάτωθι υπηρεσίες ενημέρωσης :

- Για δυνητικούς παρόχους υπηρεσιών διάγνωσης αναγκών και καθοδήγησης για την αντιμετώπιση τους ή/και ανάπτυξης, αξιολόγησης και εφαρμογής επιχειρηματικών σχεδίων
- Για εξελίξεις αγορών και διάχυσης καλών πρακτικών
- Για δράσεις δικτύωσης και συνεργασίας

5.2.2. Πυλώνας II

Παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών προστιθεμένης αξίας σε υφιστάμενες επιχειρήσεις και δυνητικούς επενδυτές που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή της Περιφέρειας, οι οποίες περιλαμβάνουν τις κάτωθι ενέργειες υποστήριξης :

- Σε θέματα διαδικασιών, αρμοδιοτήτων, θεσμικού και κανονιστικού περιβάλλοντος και υποστήριξη σε μορφή συγκέντρωσης πληροφορίας
- Στην πληροφόρηση για τις συνθήκες της τοπικής αγοράς και τις δυνατότητες που παρέχονται
- Στην ενημέρωση για τους συναρμόδιους περιφερειακούς φορείς προσέλκυσης διεθνών επενδύσεων
- Στην υποστήριξη διαμόρφωσης και υλοποίησης της Περιφερειακής Στρατηγικής σχετικά με την επιχειρηματικότητα, μέσω της παρακολούθησης των συνθηκών και τάσεων της αγοράς και της παροχής τεκμηρίωσης για τον σχεδιασμό, παρακολούθηση και αποτίμηση πολιτικών και μέτρων

- Στην ενημέρωση κλαδικών στοιχείων της Περιφέρειας (ενδεικτικά , υποστήριξη των Περιφερειακών Συμβουλίων Καινοτομίας , παρακολούθηση των RIS σε γενικούς δείκτες ανάπτυξης της Περιφέρειας)
- Στην εξωστρέφεια της Περιφέρειας με έμφαση στα συγκριτικά πλεονεκτήματα αυτής , μέσω της παροχής ενημέρωσης και πληροφοριών οικονομικού, επιχειρηματικού, και γενικότερου περιβάλλοντος σε επίπεδο χώρας, καθώς και πληροφόρησης για συγκεκριμένες δυνατότητες εξαγωγικών κινήσεων, εξεύρεσης εμπορικών εταίρων κ.τ.λ.

5.3. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Η ύπαρξη υποδομών υποστήριξης και διευκόλυνσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας δημιουργεί ευνοϊκότερο περιβάλλον για την ανάπτυξη τους. Η επάρκεια ή μη τέτοιων υποδομών επιδρά σημαντικά στην ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Η παρουσία κοινωνικών ομάδων και οργανώσεων υποστήριξης επιχειρηματικότητας και καινοτομίας αποτελούν ένδειξη ενός υγιούς τοπικού συστήματος υποστήριξης της επιχειρηματικότητας και των επενδυτών. Βασική προϋπόθεση είναι η καταγραφή των αναγκών που δεν καλύπτονται από τους υφιστάμενους φορείς. Για την πληρέστερη καταγραφή των αναγκών των επιχειρήσεων και για την ολοκληρωμένη υποστήριξη τους δια των δράσεων απαιτείται η ολοκλήρωση επτά δράσεων που αναλύονται στη συνέχεια.

- Καταγραφή και διάγνωση των αναγκών των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας (περιοδική έκθεση διάγνωσης αναγκών της αγοράς η οποία θα περιλαμβάνει την αντιστοίχιση των εκροών της με τις προτεραιότητες της)

- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού (καλλιέργεια των αναγκαίων δεξιοτήτων και γνώσεων – ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης στους τομείς προτεραιότητας)
- Δημιουργία προτύπων επιχειρηματικών σχεδίων για τους κορυφαίους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας
- Παροχή κλαδικών δεδομένων της αγοράς (για τους κορυφαίους κλάδους της Περιφέρειας)
- Δημιουργία μοντέλου εξωστρεφούς λειτουργίας των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Πελοποννήσου για τους κορυφαίους κλάδους
Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με τη βοήθεια της επιστήμης και της τεχνολογίας για την συνεχή ανανέωση του παραγωγικού δυναμικού μέσω της ανάπτυξης της εξωστρέφειας και των διασυνδέσεων με την τοπική κοινωνία των ερευνητικών ιδρυμάτων και των ερευνητικών φορέων της χώρας ή του εξωτερικού
- Συμβουλευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες εξωστρέφειας των επιχειρήσεων
Υποστηρικτικές υπηρεσίες για : (α) οικονομική ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση και τη βιώσιμη εξειδίκευση , (β) ενσωμάτωση της νέας γνώσης και της καινοτομίας στα υπάρχοντα αλλά και στα νέα προϊόντα και υπηρεσίες , παραγωγικά συστήματα, και αλυσίδες αξίας και (γ) τη σύνδεση της ακαδημαϊκής έρευνας με τις ανάγκες της αγοράς και την οικονομία
- Ανάλυση ανταγωνιστικού περιβάλλοντος κλάδων οικονομικής δραστηριότητας
Με βάση τις προτεραιότητες της Περιφέρειας ανά τομέα (α) Αγροδιατροφικός, (β) Τουρισμός – Πολιτισμός και Δημιουργική Βιομηχανία, (γ) Μεταποιητική Βιομηχανία και Λοιποί Δυναμικοί Τομείς (παραγωγή προϊόντων ξύλου, μετάλλου, προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, παραγωγή ειδών από πλαστικό, ειδών συσκευασίας, μηχανημάτων, οργάνων και δομικών υλικών, μαρμάρου), (δ) Οριζόντιοι Υποστηρικτικοί Τομείς (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών-ΤΠΕ)

5.4. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Ο εντοπισμός καινοτόμων δράσεων, με σκοπό την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε εναρμόνιση με την κοινωνική αναβάθμιση και την μείωση της ανεργίας σε τοπικό επίπεδο, αναπτύσσεται σε τρεις άξονες :

- **Υφιστάμενες επιχειρήσεις**

Διάχυση νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις, ανάπτυξη και αναδιάρθρωση των υφιστάμενων επιχειρήσεων, σύνδεση έρευνας και παραγωγής, οικονομική μηχανική

- **StartUps**

Καινοτόμες υπηρεσίες συμβουλευτικής (νομικές, φορολογικές, κ.α.), παροχή δεδομένων εργαλείων και μεθόδων για την ανάπτυξη των εν λόγω επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και άτυπων δικτύων που μπορούν να μετεξελιχτούν σε επιχειρηματικά σχήματα.

- **Επενδυτές**

Καινοτόμες υπηρεσίες συμβουλευτικής (νομικές, φορολογικές, κ.α.), διενέργεια θεματικών δράσεων δημοσιότητας – προβολής ευκαιριών για την προσέλκυση επενδυτών.

Ο εντοπισμός των καινοτόμων δράσεων που μπορούν να αναπτυχθούν θα έχει άμεση θετική επίδραση στις επιχειρήσεις και θα περιλαμβάνει την συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων συντελεστών. Θα πρέπει να περιλαμβάνει ενέργειες δημοσιότητας για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης καθώς και των αποτελεσμάτων που θα έχουν αυτές στην τοπική κοινωνία και στην Περιφέρεια.

5.5. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Στο πλαίσιο της διεθνούς εμπειρίας δημιουργούνται καλές πρακτικές. Ο όρος «καλές πρακτικές» ή «βέλτιστες πρακτικές» ή «αποτελεσματικές πρακτικές»

(effective practices) χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει μια δοκιμασμένη διαδικασία ή δράση που έχει αποδείξει στην πράξη ότι είναι περισσότερο αποτελεσματική από άλλες, όταν εφαρμόζεται σε συγκεκριμένες συνθήκες. Τα κύρια χαρακτηριστικά που καθιστούν μια πρακτική «καλή» είναι η καινοτομία, δηλαδή η πρόταση νέων δημιουργικών λύσεων, που όμως ταυτόχρονα θα συνάδουν και με ρεαλιστικές πολιτικές, η αποτελεσματικότητα, η βιωσιμότητα, δηλαδή η διάρκεια των αποτελεσμάτων, οι δυνατότητες αναπαραγωγής κάτω από τις ίδιες συνθήκες καθώς και οι δυνατότητες μεταφοράς – αξιοποίησης σε διαφορετικά περιβάλλοντα, από νέους χρήστες που θέλουν να τις υιοθετήσουν. Το μοντέλο χρησιμοποιεί καλές πρακτικές στο επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων- παρεμβάσεων το οποίο θα επιτευχθεί δημιουργώντας μια αυστηρή μέθοδο αξιολόγησης με βασικό κριτήριο δείκτες καινοτομίας.

5.6. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η χρηματοδότηση των δράσεων αποτελεί βασικό παράγοντα επηρεασμού της βιωσιμότητας, της λειτουργίας και του εύρους υπηρεσιών των ωφελούμενων. Το ζήτημα των πηγών χρηματοδότησης, συνδέεται με το επίπεδο οργάνωσης του μοντέλου, λόγω της μεγάλης εμβέλειας της δράσης του. Πηγή χρηματοδότησης των δράσεων αποτελούν πόροι που προέρχονται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας.

5.7. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η χρηματοδότηση των δράσεων που θα προκύψουν αποτελεί βασικό παράγοντα επήρειας της βιωσιμότητας, της λειτουργίας και του εύρους των υπηρεσιών για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας. Η φιλοσοφία της διαδικασίας κατανομής πόρων συνοψίζεται γύρω από την φιλοσοφία της διασύνδεσης των επιχειρήσεων με ερευνητικά ιδρύματα (πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα), και της παραγωγή γνώσης καινοτόμων προϊόντων προστιθεμένης αξίας, την ανάδειξη νέων καινοτόμων επενδυτικών αντικειμένων και νοοτροπιών και την ενθάρρυνση

δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και προσέλκυσης επενδυτών που θα συνδέονται στενά με τις υφιστάμενες επιχειρήσεις.

Η κατανομή των πόρων θα είναι στην αλληλουχία της κατανομής και λειτουργικής αποδοτικότητας, δηλαδή στη βάση ότι τα κόστη θα φέρουν πολλαπλασιαστικά οφέλη εφόσον γίνει βέλτιστη κατανομή των πόρων. Σύμφωνα με την κατανομική αποδοτικότητα η διάθεση των πόρων γίνεται έως το σημείο όπου υπάρχει οριακό όφελος έτσι ώστε να πετύχουμε ο βέλτιστο αποτέλεσμα. Η διαδικασία της επιλογής και η επακόλουθη κατανομή των πόρων λαμβάνει χώρα σε διαφορετικά επίπεδα. Αρχικά αποφασίζεται το πόσοι πόροι θα διοχετευτούν σε κάθε δράση και αμέσως μετά η κατανομή πόρων σε δράσεις ανά χωρική ενότητα. Η φιλοσοφία συνοψίζεται στη φράση «Συγκρατημένο λειτουργικό κόστος και αυξημένος αριθμός δράσεων», με βασικές αρχές αυτές τις ισότητες, της αποδοτικότητας και των βαθμίδων παρέμβασης (γεωγραφικό επίπεδο).

5.8. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Βασικό αντικείμενο του μοντέλου αποτελεί ο σχεδιασμός και υλοποίηση παρεμβάσεων – δράσεων με την εφαρμογή κοινωνικών καινοτομιών, της εμπάθυνσης της κοινωνικής συνοχής αποσκοπώντας στην κάλυψη του κενού μεταξύ ωφελούμενων, επιχειρήσεων και λοιπών υφιστάμενων δομών. Βασικές παράμετροι για την εξειδίκευση των δράσεων αποτελούν :

- η καθαρότητα των στόχων και η σαφήνεια των δράσεων
- η ομοιογένεια και η συνέργεια μεταξύ των προτεινόμενων ενεργειών
- η συμμετοχή των επιχειρήσεων στις προτεινόμενες δράσεις
- η σύνδεση με την σύγχρονη κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα της χώρας και της Περιφέρειας
- η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των καλών πρακτικών υλοποίησης παρόμοιων έργων στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες-μέλη της Ε.Ε.

Για τον καθορισμό επιλογής των δράσεων δημιουργήθηκαν έξι ομάδες κριτηρίων².

² ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

5.8.1. Γενικά κριτήρια

Αφορούν την εναρμόνιση της κάθε δράσης με τα πεδία παρέμβασης του μοντέλου και τις επιχειρηματικές ανάγκες με σαφή και ρεαλιστικό χρονοπρογραμματισμό ενεργοποίησης λαμβάνοντας υπόψη όλες τις απαραίτητες ενέργειες ωρίμανσης που απαιτούνται. Όλα τα επιμέρους κριτήρια έχουν υποχρεωτική εφαρμογή και η θετική τους αξιολόγηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει η βαθμολόγηση της δράσης. Γενικά κριτήρια αποτελούν :

- Αρμοδιότητα για την υποβολή της δράσης
- Ευθυγράμμιση με τις πολιτικές του Επιχειρησιακού Σχεδίου
- Σύνδεση με συγκεκριμένα πεδία παρέμβασης
- Μη περαίωση του φυσικού αντικείμενου της προτεινόμενης δράσης
- Διασφάλιση της μη επικάλυψης με άλλες δράσεις

5.8.2. Κριτήρια σημαντικότητας της δράσης

Εξετάζεται η σαφής περιγραφή του φυσικού αντικείμενου με αναφορά:

- στα βασικά χαρακτηριστικά της δράσης (π.χ. στόχος της πράξης, ομάδα – στόχος/ωφελοούμενοι, δράσεις / υποδράσεις),
- στη μεθοδολογία υλοποίησης, η οποία θα αναφέρει όλες τις αναγκαίες εργασίες/προμήθειες/υπηρεσίες για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου(επιλογή μεθοδολογίας και ανάλυση υλοποίησης, απαιτούμενες ενέργειες, χρονική αλληλουχία ενεργειών) και
- στην αποτύπωση παραδοτέων της πράξης.

5.8.3. Οικονομικά κριτήρια (διαθέσιμοι πόροι)

Εξετάζεται αν είναι εφικτή :

- η χρηματοδότηση της δράσης στα αντίστοιχα επίπεδα ενδεικτικού προϋπολογισμού του Ε.Π.
- Τεκμηρίωση κόστους της δράσης (ανάλυση κόστους)
πληρότητα του προϋπολογισμού, εάν περιλαμβάνει τα όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου και των παραδοτέων
- Ορθή κατανομή του προϋπολογισμού
Κατά πόσο η κοστολόγηση της προτεινόμενης δράσης είναι εύλογη / τεκμηριωμένη (εξετάζοντας την σύμφωνα με το πραγματικό κόστος από παρεμφερείς δράσεις που έχουν υλοποιηθεί , λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς , ορθή κατανομή στις επιμέρους εργασίες / κατηγορίες δαπανών)

5.8.4. Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Αναφέρεται στο χρόνο υλοποίησης που έχει σχέση με το φυσικό αντικείμενο λαμβάνοντας υπόψη και άλλες χρονικές παραμέτρους όπως :

- Επιλεγμένη μέθοδος υλοποίησης
- Ενδεχόμενοι κίνδυνοι που συνδέονται με την υλοποίηση
- Επίπεδο ωριμότητας της δράσης
- Στόχοι που σχετίζονται με τη δράση(δείκτες εκροών , απορρόφηση πόρων κ.α)
- Χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της δράσης

5.8.5. Σκοπιμότητα δράσης

Τα κριτήρια της είναι τα πιο σημαντικά για την ιεράρχηση της δράσης. Αναλυτικά :

- **Αναγκαιότητα υλοποίησης της δράσης**
Εξετάζει την αναγκαιότητα υλοποίησης της δράσης καθώς και τον τρόπο με τον οποίο συμβάλει στην αντιμετώπιση της ανάγκης ή προβλήματος που έχει εντοπιστεί και του ειδικού στόχου που έχει προσδιοριστεί καθώς και τα ευρύτερα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη από την υλοποίηση

- **Αποτελεσματικότητα**
Εξετάζει τη συμβολή της προτεινόμενης δράσης στην επίτευξη στόχων σε επίπεδο δεικτών
- **Αποδοτικότητα**
Ελέγχει τη σχέση των αναμενόμενων εκροών της προτεινόμενης δράσης με τον αντίστοιχο προϋπολογισμό
- **Βιωσιμότητα , λειτουργικότητα**
Αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο τα παραδοτέα της προτεινόμενης δράσης θα αξιοποιηθούν
- **Καινοτομία**
Το κατά πόσο είναι καινοτόμος η προτεινόμενη δράση
- **Συνέργεια και συμπληρωματικότητα**
Εξετάζει το κατά πόσο η προτεινόμενη δράση συνεργεί και συμπληρώνει άλλες δράσεις που είτε είναι ολοκληρωμένες είτε σε εξέλιξη ώστε να εξασφαλίζεται το μέγιστο δυνατό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα

5.8.6. Ωριμότητα δράσης – Άμεση Ενεργοποίηση

Εξετάζει το :

- Βαθμό ωριμότητας της δράσης
Από την άποψη της εξέλιξης των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών ενεργειών (μελέτες , έρευνες , εγκρίσεις κλπ) για την έναρξη υλοποίησης της
- Βαθμό προόδου συγκεκριμένων διοικητικών ή άλλων ενεργειών
Οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της συγκεκριμένης δράσης (ύπαρξη επαρκούς νομικού πλαισίου, υπουργικών ή/και κοινών υπουργικών αποφάσεων όπου θα καθορίζονται π.χ τα κριτήρια και οι διαδικασίες επιλογής των επιχειρήσεων, το ύψος του κόστους)

Σημαντική παράμετρος στην ομάδα κριτηρίων αυτή αποτελεί η άμεση ενεργοποίησης δράσης μετά την εξειδίκευση της.

5.9. ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Τα μέτρα δημοσιότητας και ο συνδυασμός διαφορετικών μέσων και εργαλείων επικοινωνίας θα εξασφαλίσει την αποτελεσματικότερη διάχυση των αποτελεσμάτων , που μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές της πληροφόρησης για την κοινωνία. Διαφορετικό κοινό-στόχος επιτυγχάνει διαφορετικούς στόχους δράσεων δημοσιότητας.

- **Αυτοδιοίκηση και φορείς της**
Ενημέρωση και κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών μέσω των φορέων αυτοδιοίκησης
- **Επαγγελματικές οργανώσεις – Επιμελητήρια – Οργανισμοί που εκπροσωπούν επιχειρήσεις**
Εξασφάλιση συμπληρωματικότητας ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας
- **Οικονομικοί και Κοινωνικοί Εταίροι**
Αξιοποίηση όλων των δυνατών στρατηγικών συνεργιών με τους διάφορους εταίρους
- **Επιχειρήσεις – Δυνητικοί Ωφελούμενοι**
Ευρεία διάδοση του προγράμματος με κατάλληλη προσαρμογή πληροφόρησης ανά περίπτωση
- **Ευρύ κοινό**
Προβολή των υπηρεσιών , ενεργειών παρέμβασης , αποτελεσμάτων και των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων του προγράμματος δράσης
- **Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης**
Τακτική τροφοδότηση των ΜΜΕ με τις εξελίξεις σε κάθε δράση, συμμετοχή τους σε εκδηλώσεις σχετικές με τη δράση του προγράμματος και προβολή των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση δράσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επιχειρηματικότητα είναι μια πολύπλευρη έννοια που εμφανίζεται με διάφορους τρόπους κάτι που κάνει δύσκολο να οριστεί ένας κοινά αποδεκτός ορισμός.

Βασικό στοιχείο της επιχειρηματικότητας είναι η διαδικασία δημιουργίας και διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών με κάποια αξία, χωρίς ύπαρξη βεβαιότητας για το τελικό αποτέλεσμα της προσπάθειας. Ο κίνδυνος, το ρίσκο, η αποτυχία, καθώς και η οικονομική ανταμοιβή ή η προσωπική ικανοποίηση είναι βασικά συστατικά της έννοιας του επιχειρείν.

Στις αρχές του 20ου αιώνα, η επιχειρηματικότητα εμπλουτίστηκε εννοιολογικά με τη διάσταση της καινοτομίας, τη διαχείριση της δυναμικής και της αβεβαιότητας της αγοράς και την άσκηση επιρροής και ελέγχου, ενώ τις τελευταίες δεκαετίες ταυτίστηκε με την αναγνώριση ευκαιριών, τη δημιουργική αξιοποίηση πόρων, την ίδρυση νέων επιχειρήσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Όμως και τα ίδια τα χαρακτηριστικά που μέχρι πρότινος αποδίδαμε στον όρο καινοτομία, έχουν αλλάξει. Παλιότερα, στο άκουσμα του όρου «καινοτομία» και «έρευνα», οι περισσότεροι έφερναν στο μυαλό τους μεγάλες διεθνείς επιχειρήσεις και εσωτερικά τμήματα με εκατοντάδες στελέχη, που αναζητούσαν κάτι νέο και διαφορετικό για να θέσουν σε παραγωγή. Σήμερα όμως, τα πιο επιτυχημένα παραδείγματα καινοτόμων εταιρειών, μαρτυρούν μια διαφορετική πραγματικότητα. Οι μεγάλες επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως κλάδου, «αγοράζουν» καινοτομία από μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν το ταλέντο, την ταχύτητα και την ευελιξία, ώστε να δοκιμάζουν και να υλοποιούν νέες προσεγγίσεις. Το μοντέλο της «δικτυωμένης καινοτομίας» (network innovation), όπου πολλοί μικρότεροι αλλά καινοτόμοι οργανισμοί συνυπάρχουν, δικτυώνονται μεταξύ τους και μπορούν να προσφέρουν τη δυνατότητα νέων προσεγγίσεων σε μεγαλύτερους και πιο δυσκίνητους οργανισμούς, φαίνεται να είναι η κυρίαρχη τάση στη νέα εποχή. Μια τάση που αφορά άμεσα και την ελληνική οικονομία, αφού δίνει τη δυνατότητα σε μικρές επιχειρήσεις, αποτελούμενες από ταλαντούχους επιστήμονες, να αξιοποιήσουν τις ιδέες τους και να τις εξάγουν σε όλο τον κόσμο. Στη «δικτυωμένη καινοτομία» το μικρό μέγεθος μιας επιχείρησης, όχι μόνο δεν είναι μειονέκτημα αλλά αντίθετα μπορεί να αποδειχθεί και προτέρημα.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου εστιάζει την στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, ωστόσο ο απολογισμός που έχει να παρουσιάσει παρά τις συχνές διακηρύξεις και τις αναφορές που υπήρχαν στην καινοτομία τα προηγούμενα χρόνια είναι εξαιρετικά φτωχός. Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας μπορεί να εξυπηρετηθεί μέσω, κατόπιν της τροποποίησης (επέκτασης του χρονοδιαγράμματος), της πράξης «ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» με Κωδικό ΟΠΣ 5023652 στον Άξονα Προτεραιότητας «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ελκυστικότητας και της εξωστρέφειας της

Περιφέρειας (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας» στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2014-2020» συνολικού προϋπολογισμού 499.596,00 €.

Μέσω ριζικού εκσυγχρονισμού των βασικών κλάδων της οικονομίας της Περιφέρειας μέσω της αναβάθμισης του τεχνολογικού εξοπλισμού και την εισαγωγή της καινοτομίας, μέσω της βελτίωσης της παραγωγικότητας και της αύξησης της προστιθέμενης αξίας σε επίπεδο τομέων παραγωγής καθώς και της δημιουργίας ισχυρών οριζόντιων και κάθετων διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων αλυσίδων αξίας με διασφάλιση και προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβαλλοντικού και πολιτιστικού αποθέματος η Περιφέρεια μπορεί να επιτύχει ανάσχεση της συρρίκνωσης της παραγωγικής και εμπορικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων.

Θα πρέπει να δημιουργηθούν άμεσα οι συνθήκες αναπροσανατολισμού. Βασιζόμενοι σε ανάγκες που θα αναδειχθούν (πχ. επιχειρηματική ανακάλυψη κλπ.), ώριμες προτάσεις που θα ιεραρχηθούν, η εμπειρογνωμοσύνη θα προχωρήσει σε προτάσεις εξειδίκευσης δράσεων (που θα έχουν καθαρότητα και σαφήνεια στην στοχοθεσία τους) και προετοιμασίας δυνητικών προσκλήσεων που δύνανται να χρηματοδοτηθούν από πόρους του ΠΕΠ Πελοποννήσου στο πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, έτσι ώστε να βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Καραγιάννης, Α. (1998). Επιχειρηματική δραστηριότητα, αβεβαιότητα και κέρδος : οι θέσεις των Cantillon (1755), Hamilton (1878), Knight (1921). Αθήνα . Ελληνική Εταιρεία Οικονομικής Ιστορίας

St-Jean, Etienne Audet, Jose (2009). Factors leading to satisfaction in a mentoring scheme for novice entrepreneurs. International Journal of evidence based coaching and mentoring.

Menger, C. (1871), Principles of economics, αγγλ.μτφ. James Dingwall and Bert F. Hoselitz. Ludwig von Mises Institute, Auburn, Alabama (2007)

Schumpeter, J.A.(1949), Economic Theory and entrepreneurial history, Harvard University Press.

Chell, E. & Haworth, J. & Brearley S. (1991) , The entrepreneurial personality, London, Routledge

Kisfalvi, V. (2002), The entrepreneur's character, life issues and strategy making. A field of study, Journal of business venturing

Drucker , P. (1985), Innovation & entrepreneurship, ελλ. Μτφ. Γ. Γαλάτης, Αθήνα

Bosma, Niels, Levie, Jonathan (2009). Global Entrepreneurship Monitor : 2009 global

Χαλκιάς, Ι. & Πατσουράτης Β. (2005) Επιχειρηματικότητα. Αθήνα , Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Timmons J.A. (1985), New Venture Creation, Research Gate

Robert F. Hurley and G. Thomas M. Hult (1998), Innovation , Market Orientation and Organizational Learning : An Integration and Empirical Examination

Rothwell, R. (1992), Successful Industrial Innovation : Critical factors of the 1990s, R & D Management

Icap (2019), Η Ελλάδα σε αριθμούς, 5^η έκδοση

Άγγελος Τσακανίκας Γιάννης Γιωτόπουλος Ευαγγελία Βαλαβανιώτη Σοφία Σταυράκη (2019) ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH Ετήσια Έκθεση Επιχειρηματικότητας 2018-2019: Η νέα επιχειρηματικότητα ενισχύεται

ΠΕΠ Πελοποννήσου : Έγγραφο Αιτιολόγησης της Πρότασης Αναθεώρησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2014-2020, Οκτώβριος 2019

ΟΑΕΔ, Συνοπτική Έκθεση 2019

Έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. της Περιφέρειας Πελοποννήσου Α.Δ.Α. : 6Τ3Χ7Λ1-ΟΡΧ – Τροποποίηση της Πράξης «ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΞΥΠΙΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ» με Κωδικό ΟΠΣ 5023652 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2014-2020» -

Ιστοσελίδες

<http://el.wikipedia.org> (Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια)

<http://www.entre.gr> (Ινστιτούτο Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας)

<http://www.entrepreneurship.com> (OCRI Entrepreneurship Center, Canada)

<http://www.etsi.org> (European Telecommunications Standards Institute)

<http://www.iobe.gr> (Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών)

<http://www.live-pedia.gr> (Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια)

<http://www.obι.gr> (Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας)

<http://www.sen.ora.gr> (Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων)

<http://www.sepeisa.gr> (Κοινωνική Αμφικτιονία)

<http://www.antonistikitota.gr/epanek/>

<https://lmd.eiead.gr/>

<http://www.oaed.gr/statistika-stoicheia-ana-mena>

<http://www.businessportal.gr/>

<https://www.statistics.gr/>

<https://www.inegsee.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 1	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΝΑΙ/ΟΧΙ		
		Αρμοδιότητα για την υποβολή της δράσης		*Πρέπει να εκπληρώνει θετικά όλα τα κριτήρια για να προχωρήσει η αξιολόγηση		
		Ευθυγράμμιση με τις πολιτικές του Επιχειρησιακού Σχεδίου				
		Σύνδεση με συγκεκριμένα πεδία παρέμβασης				
		Μη Περαιώση του φυσικού αντικείμενου της προτεινόμενης δράσης				
		Διασφάλιση της μη επικάλυψης με άλλες δράσεις				
		ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 2	%	Βαθμολόγηση (1 έως 10)	Βαθμολογία ομάδας	Αποτέλεσμα
		Βασικά χαρακτηριστικά της δράσης (π.χ. στόχος της πράξης, ομάδα – στόχος/ωφελούμενοι, δράσεις / υποδράσεις),	10%			
		Μεθοδολογία υλοποίησης, η οποία θα αναφέρει όλες τις αναγκαίες εργασίες/προμήθειες/υπηρεσίες για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου				
		Παραδοτέα της πράξης.				
		ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 3	%	Βαθμολόγηση (1 έως 10)	Βαθμολογία ομάδας	Αποτέλεσμα
		Διαθέσιμοι Πόροι	10%			
		Τεκμηρίωση κόστους της δράσης (ανάλυση κόστους)				
		Ορθή κατανομή του προϋπολογισμού				
		ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 4	%	Βαθμολόγηση (1 έως 10)	Βαθμολογία ομάδας	Αποτέλεσμα
		Επιλεγμένη μέθοδος υλοποίησης	10%			
		Ενδεχόμενοι κίνδυνοι που συνδέονται με την υλοποίηση				
		Επίπεδο ωριμότητας της δράσης				
		Στόχοι που σχετίζονται με τη δράση (δείκτες εκροών , απορρόφηση πόρων κ.α)				
		Χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της δράσης				
		ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 5	%	Βαθμολόγηση (1 έως 10)	Βαθμολογία ομάδας	Αποτέλεσμα
		Αναγκαιότητα υλοποίησης της δράσης	55%			
		Αποτελεσματικότητα				
		Αποδοτικότητα				
		Βιωσιμότητα , λειτουργικότητα				
		Καινοτομία				
		Συνέργεια και συμπληρωματικότητα				
		ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ 6	%	Βαθμολόγηση (1 έως 10)	Βαθμολογία ομάδας	Αποτέλεσμα
		Βαθμό ωριμότητας της δράσης	15%			
		Βαθμό προόδου συγκεκριμένων διοικητικών ή άλλων ενεργειών				

ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ > 8 : **ΥΨΗΛΗ** ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ **A**

8 < ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ < 6 : **ΜΕΣΑΙΑ** ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ **B**

5 < ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ < 6 : **ΧΑΜΗΛΗ** ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ **Γ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΚΩΔΙΚΟ (Isco-08)	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Λείτε τη μεταβολή σε απόλυτους αριθμούς								Λείτε την ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος (%).							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
611	Καλλιεργητές προσανατολισμένοι στην αγορά	52.494	46.825	48.866	48.366	44.606	43.661	43.055	40.254		-10,80%	4,36%	-1,02%	-7,77%	-2,12%	-1,39%	-6,51%
522	Πωλητές σε καταστήματα	21.170	16.509	12.486	14.745	18.177	19.338	20.177	18.076		-22,02%	-24,37%	18,09%	23,28%	6,39%	4,34%	-10,42%
513	Σερβιτόροι, εν γένει	7.653	5.281	5.881	9.024	10.645	9.673	10.071	8.239		-31,00%	11,37%	53,45%	17,96%	-9,13%	4,11%	-18,19%
411	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	6.760	8.175	5.897	4.897	4.750	5.372	8.036	6.594		20,93%	-27,87%	-16,96%	-2,99%	13,09%	49,60%	-17,95%
921	Εργάτες γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας	5.362	5.937	5.151	6.374	7.232	6.255	4.905	6.376		10,71%	-13,23%	23,75%	13,45%	-13,51%	-21,59%	30,00%
234	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και νηπιαγωγοί	4.715	4.012	3.336	2.895	3.773	4.259	3.917	5.252		-14,90%	-16,87%	-13,21%	30,32%	12,89%	-8,03%	34,09%
541	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	5.062	4.193	5.077	5.280	4.638	5.815	5.447	5.010		-17,17%	21,08%	4,00%	-12,17%	25,40%	-6,33%	-8,02%
613	Γεωργοκτηνοτρόφοι μικτών εκμεταλλεύσεων	2.189	3.129	3.494	3.166	3.755	2.551	2.783	4.978		42,93%	11,69%	-9,41%	18,63%	-32,07%	9,10%	78,87%
911	Καθαριστές και βοηθοί οικιών, ξενοδοχείων και γραφείων	5.128	3.706	4.012	3.929	4.300	4.448	5.585	4.838		-27,74%	8,26%	-2,06%	9,44%	3,44%	25,58%	-13,38%
833	Οδηγοί φορτηγών και λεωφορείων	3.293	3.962	3.200	2.625	3.086	3.464	3.688	4.757		20,30%	-19,23%	-17,96%	17,55%	12,24%	6,49%	28,98%
233	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	4.239	3.000	4.241	3.620	3.887	4.732	4.582	4.642		-29,25%	41,38%	-14,64%	7,37%	21,74%	-3,17%	1,31%
421	Ταμίες, ταμειολογιστές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	2.192	2.676	2.200	1.315	1.684	2.288	3.384	3.695		22,09%	-17,79%	-40,22%	28,02%	35,85%	47,95%	9,16%
932	Εργάτες μεταποίησης	781	951	847	2.319	3.045	2.857	2.474	3.223		21,83%	-10,96%	173,80%	31,32%	-6,16%	-13,42%	30,29%
751	Τεχνίτες επεξεργασίας τροφίμων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1.708	1.082	1.534	1.296	1.923	2.577	2.551	3.116		-36,63%	41,78%	-15,56%	48,41%	34,01%	-1,00%	22,12%
711	Κτίστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	5.861	5.418	2.929	2.908	5.042	4.477	3.892	3.065		-7,57%	-45,94%	-0,69%	73,36%	-11,21%	-13,07%	-21,24%
712	Τεχνίτες αποπεράτωσης κτιρίων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	4.556	3.740	3.027	2.225	1.507	2.496	2.979	2.927		-17,91%	-19,05%	-26,49%	-32,30%	65,64%	19,35%	-1,72%
512	Μάγειροι	1.429	1.567	1.726	1.764	1.851	2.732	2.986	2.862		9,67%	10,16%	2,18%	4,92%	47,61%	9,30%	-4,13%
142	Διευθυντές λιανικού και χονδρικού εμπορίου	657	2.301	3.735	3.436	1.995	2.641	2.561	2.850		250,32%	62,27%	-8,00%	-41,93%	32,36%	-3,01%	11,29%
241	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα	1.435	1.166	920	1.046	1.945	1.710	2.413	2.538		-18,74%	-21,12%	13,72%	85,86%	-12,07%	41,11%	5,18%
741	Εγκαταστάτες και επισκευαστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	2.947	3.597	2.950	3.427	2.185	2.652	2.972	2.518		22,08%	-17,99%	16,18%	-36,26%	21,40%	12,07%	-15,29%

ΚΩΔΙΚΟ (Isco-)	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Δείτε τη μεταβολή σε απόλυτους αριθμούς									Δείτε την ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος (%).							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
441	Άλλοι υπάλληλοι γραφείου	2.938	2.629	4.458	3.883	3.017	2.056	2.243	2.516		-10,54%	69,59%	-12,90%	-22,30%	-31,85%	9,09%	12,16%	
832	Οδηγοί αυτοκινητών, μικρών φορτηγών και μοτοσικλετών	3.554	3.708	2.072	2.477	2.273	2.315	2.166	2.499		4,34%	-44,12%	19,56%	-8,24%	1,82%	-6,44%	15,38%	
235	Άλλοι εκπαιδευτικοί	3.071	2.322	2.290	1.581	2.439	3.072	2.891	2.481		-24,40%	-1,37%	-30,96%	54,25%	25,96%	-5,89%	-14,17%	
514	Κομμωτές/κομμώτριες, αισθητικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1.816	1.679	1.175	1.293	1.054	1.639	1.980	2.245		-7,53%	-30,03%	10,10%	-18,47%	55,41%	20,82%	13,38%	
322	Τεχνολόγοι νοσηλευτικής και μαιευτικής	1.532	1.765	1.793	1.846	1.753	1.258	1.692	2.234		15,21%	1,57%	2,97%	-5,01%	-28,22%	34,46%	32,05%	
431	Υπάλληλοι λογιστηρίου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1.521	1.512	684	333	918	1.055	1.398	2.129		-0,59%	-54,73%	-51,32%	175,53%	14,95%	32,48%	52,32%	
723	Μηχανικοί και επισκευαστές μηχανημάτων	1.906	2.175	1.850	1.524	2.588	2.706	2.539	2.019		14,08%	-14,95%	-17,62%	69,83%	4,58%	-6,19%	-20,46%	
523	Ταμίες και υπάλληλοι έκδοσης εισιτηρίων	414	764	943	693	293	400	1.284	1.995		84,83%	23,32%	-26,54%	-57,76%	36,66%	221,18%	55,36%	
263	Επαγγελματίες του κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	1.235	898	901	1.444	1.407	1.092	1.518	1.892		-27,30%	0,32%	60,29%	-2,53%	-22,39%	38,93%	24,68%	
01	Πρόσωπα μη δυνάμενα να καταταγούν	1.192	1.275	1.321	1.577	1.357	1.269	1.129	1.745		6,91%	3,62%	19,38%	-13,94%	-6,49%	-10,99%	54,52%	
226	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας	849	1.138	1.659	1.831	2.239	2.252	1.820	1.714		33,92%	45,80%	10,41%	22,27%	0,57%	-19,18%	-5,83%	
141	Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων	4.488	3.156	3.159	1.479	773	1.213	1.581	1.673		-29,67%	0,08%	-53,17%	-47,71%	56,88%	30,33%	5,82%	
816	Χειριστές μηχανών παραγωγής ειδών διατροφής και συναφών προϊόντων	995	840	797	812	396	841	964	1.642		-15,54%	-5,18%	1,86%	-51,23%	112,29%	14,70%	70,35%	
422	Υπάλληλοι πληροφόρησης πελατών	1.296	1.668	1.123	764	1.598	1.716	1.998	1.642		28,68%	-32,66%	-32,02%	109,26%	7,35%	16,48%	-17,82%	
931	Εργάτες ορυχείων και κατασκευών	1.068	604	884	996	1.154	790	1.287	1.638		-43,43%	46,35%	12,70%	15,80%	-31,54%	62,94%	27,29%	
132	Διευθυντές μεταποίησης, εξόρυξης, κατασκευών και διανομής	2.161	1.670	1.813	824	715	547	903	1.629		-22,74%	8,55%	-54,55%	-13,20%	-23,56%	65,13%	80,43%	
331	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού και μαθηματικού κλάδου	543	486	482	847	996	1.987	1.753	1.626		-10,39%	-0,93%	75,74%	17,63%	99,49%	-11,77%	-7,21%	
612	Κτηνοτρόφοι	2.795	1.765	1.831	1.931	2.760	1.874	1.474	1.615		-36,83%	3,70%	5,50%	42,88%	-32,08%	-21,33%	9,51%	
221	Ιατροί εν γένει	1.822	1.298	2.004	1.425	1.094	1.666	1.848	1.612		-28,74%	54,38%	-28,90%	-23,25%	52,37%	10,87%	-12,75%	
242	Επαγγελματίες διοίκησης	680	577	665	218	206	1.150	1.189	1.326		-15,07%	15,17%	-67,25%	-5,36%	458,16%	3,34%	11,58%	

ΚΩΔΙΚΟ (ισο-)	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Δείτε τη μεταβολή σε απόλυτους αριθμούς									Δείτε την ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος (%).							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
834	Χειριστές κινητού εξοπλισμού	2.143	1.847	1.933	1.183	1.549	1.987	1.893	1.307			-13,82%	4,67%	-38,80%	30,91%	28,32%	-4,74%	-30,94%
214	Μηχανικοί (εξαιρουμένων των ηλεκτροτεχνολόγων)	1.246	1.161	1.091	1.288	968	1.088	1.215	1.234			-6,85%	-6,01%	18,08%	-24,82%	12,29%	11,74%	1,52%
334	Γραμματείς δικύησης και ειδικευμένοι(-ες) γραμματείς	1.425	1.569	831	829	947	1.098	865	1.225			10,08%	-47,06%	-0,22%	14,22%	15,99%	-21,19%	41,52%
261	Νομικοί εν γένει	1.444	1.119	1.594	1.236	996	1.471	1.465	1.171			-22,51%	42,47%	-22,44%	-19,40%	47,68%	-0,46%	-20,06%
265	Καλλιτέχνες εν γένει	302	111	285	336	336	211	782	1.133			-63,20%	156,45%	18,02%	0,04%	-37,19%	270,35%	44,77%
622	Άλλες, κυνηγοί και παιδαγωγός θεαμάτων	1.196	717	928	1.400	1.244	782	408	1.110			-40,04%	29,37%	50,84%	-11,12%	-37,16%	-47,81%	172,01%
722	Σιδηρουργοί, κατασκευαστές εργαλείων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1.589	1.866	1.254	810	238	510	1.078	1.091			17,42%	-32,80%	-35,38%	-70,64%	114,36%	111,40%	1,18%
941	Βοήθητα παρασκευής τροφίμων	461	522	1.043	1.068	1.640	884	966	1.052			13,41%	99,68%	2,45%	53,48%	-46,10%	9,31%	8,87%
835	Ναυτικοί - πλήρωμα καταστρώματος και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	119	71	197	395	332	333	550	993			-40,40%	177,37%	100,53%	-15,89%	0,18%	65,14%	80,59%
222	Νοσηλεύτριες και μαίες	239	560	510	787	994	702	735	976			134,16%	-8,84%	54,12%	26,38%	-29,40%	4,67%	32,90%
315	Ελεγκτές και τεχνικοί πλοίων και αεροσκαφών	414	544	615	316	363	361	555	959			31,50%	12,88%	-48,56%	14,71%	-0,46%	53,86%	72,70%
216	Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	566	1.413	903	517	500	787	509	932			149,74%	-36,13%	-42,70%	-3,28%	57,42%	-35,32%	82,93%
332	Πράκτορες και μεσάζοντες αγοραπωλησιών	1.081	717	458	336	554	673	883	924			-33,67%	-36,13%	-26,53%	64,64%	21,51%	31,21%	4,65%
524	Άλλοι πωλητές	973	1.154	1.448	1.124	547	543	245	878			18,50%	25,57%	-22,39%	-51,38%	-0,68%	-54,86%	258,19%
818	Άλλοι χειριστές σταθερών εγκαταστάσεων και μηχανών παραγωγής	444	151	170	461	538	149	145	872			-65,97%	12,57%	171,23%	16,76%	-72,33%	-2,97%	503,47%
213	Επαγγελματίες των επιστημών της ζωής	581	679	977	791	687	612	450	791			16,77%	43,94%	-19,05%	-13,16%	-10,88%	-26,54%	75,80%
515	Οικονόμοι και διαχειριστές κτηρίων	1.534	766	682	953	307	670	1.207	786			-50,10%	-10,94%	39,72%	-67,75%	118,14%	80,21%	-34,94%
713	Επισκευαστές, βαφείς, καθαριστές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1.828	1.994	937	751	853	908	927	774			9,06%	-53,01%	-19,83%	13,52%	6,54%	2,03%	-16,44%
342	Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής	158	838	797	474	571	590	849	665			428,62%	-4,81%	-40,52%	20,43%	3,36%	43,76%	-21,62%
933	Εργάτες μεταφορών και αποθήκης	1.077	849	285	718	1.231	923	726	654			-21,14%	-66,39%	151,66%	71,40%	-25,07%	-21,31%	-9,96%

ΚΩΔΙΚΟ (Isco-)	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
121	Διευθυντές επιχειρηματικών υπηρεσιών και διευθυντές διοίκησης	25	0	120	169	0	191	544	632		-100,00%		41,43%	-100,00%		185,35%	16,12%
311	Τεχνολόγοι επιστημών φυσικής και μηχανικής	2.111	972	1.055	1.192	762	883	1.000	620		-53,96%	8,55%	12,95%	-36,09%	15,89%	13,34%	-38,02%
815	Χειριστές μηχανών οφαιτουργίας και παραγωγής ειδών από δέρμα	384	566	68	131	120	81	428	610		47,33%	-88,05%	94,04%	-8,13%	-33,08%	431,23%	42,31%
753	Τεχνίτες ειδών ένδυσης και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	373	49	58	146	257	555	788	602		-86,93%	18,56%	151,67%	76,35%	116,35%	41,98%	-23,67%
742	Εγκαταστάτες και επισκευαστές ηλεκτρονικού και τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού	618	1.000	1.040	380	422	289	594	599		61,80%	4,06%	-63,50%	11,07%	-31,38%	105,34%	0,86%
961	Συλλέκτες απορριμμάτων, εν γένει	1.084	421	579	643	472	365	327	598		-61,18%	37,70%	10,88%	-26,50%	-22,66%	-10,48%	83,05%
143	Διευθυντές άλλων υπηρεσιών	78	414	1.222	822	458	276	333	584		431,53%	194,94%	-32,74%	-44,32%	-39,67%	20,58%	75,37%
432	Υπάλληλοι καταγραφής υλικών και υπηρεσιών μεταφορών	727	315	130	54	443	697	536	582		-56,64%	-58,74%	-58,41%	718,69%	57,37%	-23,14%	8,64%
134	Διευθυντές επαγγελματικών υπηρεσιών	336	694	933	666	492	171	418	567		106,54%	34,41%	-28,65%	-26,07%	-65,32%	145,17%	35,46%
531	Παιδαγωγοί και βοηθοί δασκάλων	169	317	593	172	336	115	645	551		87,28%	86,69%	-71,04%	95,70%	-65,71%	459,85%	-14,57%
962	Άλλοι απειδωμένοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	154	717	1.184	1.446	1.004	694	879	541		366,08%	65,03%	22,18%	-30,54%	-30,87%	26,65%	-38,49%
752	Τεχνίτες επίξεργασίας ξύλου, επιπλαστές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	320	634	552	466	377	750	754	525		97,91%	-12,91%	-15,51%	-19,23%	99,29%	0,48%	-30,40%
521	Πλανόδια πωλητές και πωλητές σε υπαίθριες αγορές	432	543	305	267	292	461	981	504		25,71%	-43,82%	-12,45%	9,54%	57,77%	112,71%	-48,68%
516	Άλλοι απασχολούμενοι στην παραγωγή προσωπικών υπηρεσιών	377	116	296	753	1.034	812	503	495		-69,34%	156,18%	154,24%	37,32%	-21,45%	-38,05%	-1,64%
341	Επαγγελματίες του νομικού, κοινωνικού και θρησκευτικού τομέα	426	650	540	471	429	319	484	463		52,67%	-16,99%	-12,72%	-8,89%	-25,75%	51,96%	-4,41%
243	Επαγγελματίες πωλήσεων, έρευνας αγοράς και δημοσίων σχέσεων	365	283	417	871	275	91	227	435		-22,34%	47,28%	108,63%	-68,41%	-66,82%	148,77%	91,69%
335	Επαγγελματίες εφαρμογής του νόμου	227	479	1.021	653	1.246	543	283	432		110,88%	113,20%	-36,07%	90,92%	-56,46%	-47,77%	52,42%
912	Καθαριστές οχημάτων, παραθύρων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	100	189	461	551	755	584	563	412		88,18%	144,34%	19,41%	37,02%	-22,55%	-3,73%	-26,73%
732	Τυπογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	712	712	534	291	135	0	81	404		0,02%	-25,06%	-45,45%	-53,57%	-100,00%		398,18%
412	Γραμματείς (γενικών καθηκόντων)	1.646	771	619	901	153	950	1.026	389		-53,17%	-19,71%	45,61%	-83,05%	522,04%	8,07%	-62,05%

ΚΩΔΙΚΟ (Isco-08)	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Με τη μεταβολή σε απόλυτους αριθμούς										Με την ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος (%)							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
351	Τεχνικοί λειτουργιών και υποστήριξης χρηστών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας	171	179	101	102	0	0	0	363	4,52%	-43,18%	0,32%	-100,00%						
721	Χύτες μετάλλων, συγκολλητές, ελασματούργοι, τεχνίτες μεταλλικών προϊόντων	671	846	472	263	330	312	257	341	26,05%	-44,16%	-44,28%	25,32%	-5,37%	-17,58%	32,74%			
731	Χειροτέχνες	117	86	0	58	273	175	121	310	-26,97%	-100,00%		372,47%	-36,14%	-30,82%	156,32%			
321	Τεχνικοί βοηθοί ιατρών και φαρμακοποιών	179	387	322	214	27	141	198	289	116,34%	-16,90%	-33,40%	-87,37%	420,08%	40,46%	46,34%			
325	Άλλοι τεχνολόγοι του τομέα της υγείας	576	194	251	340	748	725	496	283	-66,41%	29,66%	35,30%	120,27%	-3,07%	-31,58%	-42,95%			
112	Διευθύνοντες σύμβουλοι και γενικοί διευθυντές	0	0	27	111	30	0	128	273			309,24%	-73,35%	-100,00%		112,84%			
532	Απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικής φροντίδας στον τομέα της υγείας	1.273	1.379	1.134	828	790	675	384	249	8,35%	-17,81%	-26,93%	-4,64%	-14,51%	-43,13%	-35,13%			
812	Χειριστές εξοπλισμού επεξεργασίας και φινιρίσματος μεταλλικών προϊόντων	0	0	0	73	68	0	0	231					-7,80%	-100,00%				
511	Ταξιδιωτικοί συνοδοί, εισπράκτορες και ξεναγοί	328	408	346	142	386	373	309	216	24,41%	-15,28%	-58,90%	171,92%	-3,34%	-17,11%	-30,24%			
343	Επαγγελματίες του καλλιτεχνικού και πολιτιστικού τομέα	659	897	479	155	300	200	53	210	35,99%	-46,53%	-67,73%	93,87%	-33,19%	-73,35%	294,02%			
211	Επαγγελματίες των φυσικών επιστημών και των επιστημών της γη	259	119	127	92	273	153	40	159	-53,83%	6,55%	-27,43%	195,37%	-43,76%	-74,22%	301,49%			
312	Επόπτες ορυχείων, μεταποίησης και κατασκευών	559	290	72	258	559	329	260	158	-48,03%	-75,30%	259,46%	116,69%	-41,03%	-21,08%	-39,27%			
111	Μέλη των νομοθετικών σωμάτων και ανώτερα διοικητικά στελέχη	67	68	0	0	107	215	110	154	2,60%	-100,00%			101,08%	-48,97%	40,38%			
323	Τεχνολόγοι παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	0	0	0	0	0	0	0	135										
264	Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και επαγγελματίες του γλωσσικού τομέα	336	406	237	267	327	426	287	122	20,83%	-41,69%	12,78%	22,57%	30,09%	-32,65%	-57,39%			
232	Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης	197	447	408	687	534	484	297	120	126,85%	-8,71%	68,48%	-22,37%	-9,20%	-38,72%	-59,75%			
831	Μηχανοδηγοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	0	89	85	165	197	122	31	103		-4,36%	93,52%	19,55%	-38,38%	-74,19%	228,67%			
131	Διευθυντές παραγωγής στη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία	0	23	189	78	0	0	0	97			714,65%	-58,89%	-100,00%					
352	Τεχνικοί τηλεπικοινωνιών και ραδιοτηλεόρασης	0	0	0	36	202	87	0	96					458,97%	-56,72%	-100,00%			
754	Άλλοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	96	273	256	608	316	77	0	94	183,34%	-6,08%	137,70%	-48,13%	-75,72%	-100,00%				

Δείτε τη μεταβολή των νέων θέσεων ανά επάγγελμα σε απόλυτους αριθμούς (click to filter)

		2014	2015	2016	2017	2018
51	Απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών	628	1.157	994	939	1.124
53	Μοντέλα, πωλητές και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	578	638	855	636	787
91	Πλανόδιοι πωλητές, οικιακοί βοηθοί κ.π.α.ε.	106	506	464	284	757
93	Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορ..	253	259	582	169	693
41	Υπάλληλοι γραφείου	441	260	444	441	505
34	Ειδικευμένοι επί των πωλήσεων, χρηματιστές, κτηματομεσίτες,	189	336	493	495	339
24	Εκπαιδευτικοί	280	281	-1	283	325
27	Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	-36	12	81	92	162
88	Οδηγοί μέσω μεταφοράς και χειριστές κινητού εξοπλισμού	442	264	337	93	125
32	Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών βιολογίας και υγείας	17	10	104	141	85
42	Υπάλληλοι εξυπηρέτησης πελατών	21	112	120	163	69
31	Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί των επιστημών της φυσικής και της	48	-4	66	20	67
22	Αρχιτέκτονες, μηχανικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	26	-26	23	35	35
92	Ανειδίκευτοι αγρεργάτες, αλιεργάτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	45	203	6	150	30
		2014	2015	2016	2017	2018
33	Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό	11	36	20	28	29
13	Διευθύνοντες επιχειρηματίες και προϊστάμενοι μικρών δημ..	4	26	23	51	27
83	Χειριστές μηχανών παραγωγής χημικών προϊόντων και προϊόντων	-18	42	5	73	24
21	Φυσικοί, μαθηματικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	15	-17	2	-4	24
52	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	-99	-187	-1	24	19
71	Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	-1	5	-26	24	15
61	Γεωργοί ειδικευμένοι κυρίως σε μία ετήσια καλλιέργεια	7	9	8	24	15
73	Χύτες μετάλλων, συγκολλητές, ελασματοουργοί, τεχνίτες ..	21	-20	12	3	12
66	Ειδικευμένοι αλιείς και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	-1	31	38	8	12
85	Χειριστές μηχανών παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών πρ..	1	4	6	-9	11
82	Χειριστές μηχανών παραγωγής προϊόντων από μέταλλα και ορυκτά	2	13	7	7	11
23	Βιολόγοι εν γένει, ιατροί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	9	1	47	65	11
77	Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέ..	-1	-1	1	2	8
25	Λογιστές και άλλα στελέχη επιχειρήσεων	1	-27	4	-14	8

Δείτε τη μεταβολή των νέων θέσεων ανά κλάδο σε απόλυτους αριθμούς

		2014	2015	2016	2017	2018
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	895	1.762	1.712	1.319	1.634
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	441	618	925	639	808
85	Εκπαίδευση	251	342	-73	227	355
26	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	301	-16	94	-65	333
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	56	29	239	390	306
84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	-324	-186	142	-142	263
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	-10	280	453	260	238
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	25	49	42	47	194
55	Καταλύματα	109	197	74	185	135
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	32	24	80	67	121
93	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	5	52	115	132	116
		2014	2015	2016	2017	2018
27	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	-11	32	34	47	110
94	Δραστηριότητες οργανώσεων	32	41	61	31	102
69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	81	-29	29	80	90
71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκι...	41	-39	17	31	87
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	40	52	88	25	84
92	Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	-66	33	16	132	56
87	Δραστηριότητες βοήθειας κατ'οίκον. Δραστηριότητες παροχής στέγης και φιλοξενίας (Δρ...	57	-24	80	4	55
96	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	77	40	19	70	54
88	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	25	-30	98	42	43
78	Δραστηριότητες απασχόλησης	93	-20	-3	34	38
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών κα...	16	24	22	-3	36

		2014	2015	2016	2017	2018
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων, δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	16	45	-27	29	30
19	Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	-17	30	-1	86	30
11	Ποτοποιία	52	8	28	34	28
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	162	75	146	116	27
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων	21	9	-1	1	25
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	70	-32	6	-34	22
80	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	-121	-21	-59	-33	20
68	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	1	-29	11	19	20
36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	-22	30	8	52	18
59	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφή..	1	4	13	13	17
31	Κατασκευή επίπλων	5	3	-8	-2	16
		2014	2015	2016	2017	2018
62	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συ..	10	4	3	12	15
32	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	13	14	3	0	15
90	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	-9	-6	26	45	14
52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	24	55	-39	-17	14
17	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	16	39	29	-25	14
63	Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	9	3	7	-1	13
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών ..	-12	25	30	-13	13
03	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	-18	50	51	12	12
12	Παραγωγή προϊόντων καπνού	-13	5	-7	18	10
72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	-1	-2	1	4	9
65	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτι..	38	-4	10	-6	9

		2014	2015	2016	2017	2018
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	31	45	25	48	-5
33	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	-3	-8	22	22	-7
05	Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	5	8	-134	-2	-7
29	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημ..	-3	-1	4	3	-8
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	29	-18	27	26	-8
82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητε..	8	1	83	3	-9
91	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων, και λοιπές πολι..	-1	-23	-6	6	-10
81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	90	40	-108	33	-10
53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	31	32	35	14	-10
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	-9	8	6	5	-20
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	0	25	66	84	-27
		2014	2015	2016	2017	2018
77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	9	18	10	64	-58
64	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότη..	-27	-23	-113	-63	-72
41	Κατασκευές κτιρίων	173	-101	89	-74	-106
42	Έργα πολιτικού μηχανικού	0	-54	-21	-257	-132
10	Βιομηχανία τροφίμων	501	534	39	677	-197
39	Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων		1	0		
09	Υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης			1		
Grand Total		3.330	4.076	4.712	4.449	4.983